

①
②

אשר תשכב עליו ויטמא עדה ערב: כ וכל אשר תשכב עליו ויטמא עדה ערב: כב וכל הנגע בכל אשר תשכב עליו ויטמא עדה ערב: כג ואם עלה משכב הוא או עלה כלי אשר

רמז ויקרא טו מצורע אונקלוס

וְכָל־הַנֶּגַע בְּהַ יִטְמָא עַד־הָעֶרֶב: כ וְכָל־אֲשֶׁר תִּשְׁכַּב עָלָיו בְּנִדְתָהּ יִטְמָא וְכָל־אֲשֶׁר־תִּשְׁכַּב עָלָיו יִטְמָא: כב וְכָל־הַנֶּגַע בְּמִשְׁכַּבָּה יִכָּבֵס בְּגָדָיו וְרַחֵץ בַּמַּיִם וְיִטְמָא עַד־הָעֶרֶב: כג וְכָל־הַנֶּגַע בְּכָל־כֵּל אֲשֶׁר־תִּשְׁכַּב עָלָיו יִכָּבֵס בְּגָדָיו וְרַחֵץ בַּמַּיִם וְיִטְמָא עַד־הָעֶרֶב: כד וְאִם עָלָה־מִשְׁכַּב הוּא אוֹ עָלָה־כֵּל אֲשֶׁר־

ברחוקה וכל דיקרב בה יהי מסאב עד רמשא: כ וכל די תשכוב עלוהו ברחוקה יהי מסאב וכל די תיטב עלוהי יהי מסאב: כב וכל דיקרב במשכבה יצבע לבושוהו ויטחי במאי יהי מסאב עד רמשא: כג וכל דיקרב בכל כנא די תיטב עלוהי יצבע לבושוהו ויטחי במאי יהי מסאב עד רמשא: כד ואם על משכבא הוא או על קנא די הוא יתבא

לקט בהיר רש"י

אלה ראיה רש"י (ד"ס): (כג) ואם על המשכב דוא. השוכב או הייטב על משכב או על מושב (רא"ם): (לא) פירושו של הכתוב הוא עו"ה: דבא אמר הכתוב כ"כ פסוקים הקדמות של הטבור נע כמשכב או מושבה של נדה טמא טומאת נגדים (ד"ס) אם נשא אונס, ועל זה נא ואמר כאן (ואם) פ"י וגם אם לא היה המעשה כן שבע או נשא הטבור אם משכבה או אם מושבה, אלא היה המעשה (על משכב הוא) שהטבור שכב או ישב או רכב או עמד או נשען על משכבה של נדה (או על הכלי) או היה המעשה ששה בטבור אחד מה דברים הללו על מרכבה של נדה (אשר היא יושבה עליו) או היה המעשה כאלה על מושבה של נדה, ולא אמר הכתוב מה יהיה דינם והשמים ושאר

אור החיים

הייחוד דן נמי שמטמא בליט אפילו לא ילחם בכנת זרע חוץ ויגמור מהכאש"י, וכייחוד מפרש אומרנו חלה כי עקורח ממקומו נקראח ילאה, או על זה הדרך כי חלה לעתיד פירושו כל שראויה לאלה הגם שלא ילאחז טמא וכמו שמלנו בלשון, לזה אמר ורחנו לגלות לך שלא נתקו"ם צוא"ו של ואשכ ליתן כאמור של זה זכר, ואם היה אומר ורחנו ולא וד"ו ואשכ הגם דאיכא חיצה אוחה שממנו דורשים מיעוט למר שלא כדרכה ולמר הכלה, או לא היינו

אור בהיר

ורש"י כמו שמפרש וה"ל. קמ) שבה אין לנו מיעוט ורש"י שדוקא למק רחיה הכוונ. קמא) שלא נטקו לגמרי אלא דוקא לענין הטמא הוה. קמב) חוקן בשלמיה, לפי שכלל גדול אלנו שצ"ו העומד בראש הפרשה הוא למצד ולהשנות דמי ב' הפרשיות, חק במקום שבאנו גילה שלא כן הוא, פ"ב ולוי דברים ו"ל היינו אומרים שצ"ו זו טמא למצד ולהשנות, חצ"ה ורחנו טמא לעד ולומר שאינם שים רק בפנין הרחיקה, והצ"ו מושל לדעת שים עוד אחר דבר שבו הם שים, חה מדרים שמיב אוחה טמא למעט כלה או שלא כדרכה, ולפי"ן אין לנו לימוד על קטנה כה ב', אבל דעה מ"ל אינו דעתה, ולפי דעה אין לנום לחיבה אוחה טמא לרבות, והם ו"ל אינם לריים הצ"ו לגלות על חיצה אחת, ושאר לקטנה כה ב':

פליק מצורע בעור איום ונורא

רמז ויקרא טו מצורע אונקלוס

וְאִשָּׁה בִּיתְהִיָּה זָבָה דָּם יִהְיֶה זָבָה בְּבִשְׂרָה שְׂבַעַת יָמִים תִּהְיֶה בְּנִדְתָהּ

לקט בהיר רש"י

היה נשמע אם היה הכתוב אומר "לטהרה" ולא כפי הו"א, וכיניו הו"א עשה לשון יחד טהרה של פי טהרה חמה, ומזה למדו מ"ל שלרבים ו' ימים להיות לרפוי, שלם הפסק טומאה בלמשל ואח"כ ימים מנין הו' ימים א"כ הם ב' טהרות, ומדייק רבינו בשונו למר מטומאה, וזכ"ה של יראה "זכ"ה ולא אמר טהרה מטומאה של יראה טומאה, למר שדוקא זכ הוא הסותר ו' ימים שלו, אבל שכנס זרע איש סותר רק אופו היום, ואם ספר קודם לכן ג' ימים וראה ש"ו ביום הרביעי משלים ד' ימים מלחמה בנמי" (כו) ולנו למר פסקו זה לא נא רק

למלאות את האשה, שהרי האיש כבר חזיר בפסוק ק"ו אשר טמא חמו וגו', וגם על האשה אינו נריך אם עפ"י על צרה מנחן שלמדנו ואלו מתקום אחר ש"ו מטמא נגיפה, ודאי שאין פסוק זה נא אלא למר שכל נגיפה רק נמעה זה נטמאה, הגם שמתקום אחר אין נגיפת ביה הספרים מטמא מדכתיב גבי זו "ויצ"ו לא טמא, וידוי הם בגלוי, והכתוב הו"א הסיפו של זו בלשון נגיפה, למדנו של נגיפה דוקא בגלוי, ואין נגיפת ביה הספרים נגיפה, כאן גזירת חק מלכו של שלם ג"ה שהאיש הנפשה טמא מטמא אוחה: (כו) אלא אשה דוה חמי, ומקור הוא חדר הפנימי מקום קליטה הרופ: (בת) כי כמה מיני מראות ליהא ישם שם במקור, אבל אינם נקראים דם רק כשהוא אדום, דכתיב (מ"ג ג' כ"ב): אדומים נדם, ובמקום אחר כתיב דמיה לשון רבים, שהדם משתנה לכמה מיני אדום (גמרא): (כט) כלומר לשון הפרשה והרשקה תדירה, ושורשו נדך כמו (אכסר ו' א') נדה שנה המלך, וגם כאן היה ראוי להיות שמה נדה, שהיא נפרשה ונשלחה מטהרות ומבעלה, אלא שחקר רש"י, ודרכו להחם קן, אבל אין פירושו היהב כדס מזה, ומאחר שידענו זאת טבל לפרש מהיה נגדה אפילו לא ראתה אלא חלפה ברחוקה ו' ימים, אבל בלא זה אפשר שפירושו מהיה שבעת דם נדה ו' ימים לרופים, ולזה הפך רש"י הסדר, שקודם מפרש חיצה כדמה ואח"כ מפרש מהיה נגדה (מ"ל): (ל) כי שיבת מהיה המיומר משמע מהיה כן בהייחוד ככל אופן בלי טמא, בין ראה כל ה' ימים בין מקלח ה' לא טמא נטמא חק ו'

אור החיים

משפט שניהם וניתן את האשר הסליון בחחוקן, כמו שדרשו בהורח כהנים צפרשא ויקרא כל אוחה דינים שכתוב בהם וצ"ו בהחילכה"י, ולפי מה שדרשו רז"ל בחורח כהנים וצ"ו ואשכ לרבות קטנה כה ג' שים ויוס אחד, לפי זה אם לא אמר ורחנו היינו דורשים הו"א למשפטי כרחיכ ולא ידעו עומאה קטנה כה ג' שים ויוס אחד, וזולה דבריהם היה נראה לומר לפי מה שאמרו (ח"כ) בפסוק אשר חלה פמנו שכנת זרע עד שחלא טומאחו חוץ לנשרו אבל אם לא ילחם הגם שכרגיש אוחה באחיה

אור בהיר

קלח) מירח הא. קלח) הגם שכנר נעקר ממקור. קלב) פ"י וריך כל ה' ימים, וא"ז של ואשכ, ומינם אוחה, ומינם

הוא יִשְׁבֹּתְעָלוּ בְּנִגְעוֹבוּ יִטְמֵא עֲדֵי
 הָעָרֵב: כ וְאִם שָׁכַב יִשְׁכַּב אִישׁ אֶתְהָ
 וְתָהִי נִדְתָּה עָלָיו וְיִטְמֵא שְׁבַעַת יָמִים
 וְכָל־הַמְּשַׁכְּבֵי אֲשֶׁר־יִשְׁכַּב עָלָיו יִטְמֵא:
 ס^כ כה וְאִשָּׁה כִּי־יִזְוֹב זֹוֹב דָּמָה יָמִים
 רַבִּים בְּלֹא עֵת־נִדְתָּהּ אוֹ כִּי־תִזְוֹב עַל־

עלוהי במקרה בה יהי מקאב
 עד רמשא: כו ואם משכב ישכוב
 גבר ותה ותהי רחוקה עלוהי יהי
 מסאב שבעת יומין וכל משכב
 די ישכוב עלוהי יהי מסאב:
 כה ואתמא ארי יזיב רוב דמה
 יומין סניאין בלא עבן רחוקה או

לקב בדור

רש"י

כמה, כלומר גם כן דינים כמו שאמרנו בגיטת בני פסוקים
 הקודמות שפסוקים כגון: (לב) פי' טיהר יסירה
 היא, שהיה די לומר או על מושנה, כמו שאמר על משכבה,
 אלא כל לומר שיש כלי שדינו כמו משכב ומשכב לפי
 טומאת מדרס, וכו' בני פסוקים הקודמות, והוא מרכבה
 של נדה, ולא אמר בפירוש מרכבה השום לישנה מפלה,
 שאין נאה לומר על אשה שרכבה כדאיסא ברש פסוקים
 (סד"ד): (לג) מכאן והלאה, מחייבת בגופו אהו שיך
 ואינו נקשר על גלמפלה, אלא כמו שאמרנו שגאומרו יושנה
 עליו נשלים המאמר וישאר כגם דינים, וכאן המדובר רק
 ממרכבה של נדה, מה שאמר בגופו "ט" בו לבדו במרכב
 ולא בשאר, מפני שכבר אמר הכותב בני פסוקים הקודמות
 שנגיפת המשכב ומשכב טומאת נשים, אחר כן שגיפת

המרכב אהו כן: (לד) משום דקשה הכפל, שאמר דבר אחד ב' פעמים, ומה נדה כליו ואמר ועמה שגם ימים, הלא
 היינו כך, לוא אמר שגאומרו ומהי נדה עליו יחול להיות פירושו כשיעור וזמן נדה, וישלמו ימי טומאתו ביחד עם
 טומאתה, כגון אם שכנו כיום ד' לעומתה, יהיה הוא רק עמא ד' ימים עד יום ו' שלה, לוא אמר שבעת ימים הוא עמא
 מכל מקום, ולכך אם לא היה לומר רק ועמא ו' ימים היינו אומרים שהנזיל מקבל טומאה מן הגדה בעיניה ועמא ו'
 ימים ולד הטומאה ואיש טומאה אחרים, לוא נרץ לומר ומהי נדה עליו פי' ככל חומרה טומאתה: (לה) פירש"י יעלה
 לקומה, פי' שהרגל סוף האדם, כלומר יעלה הנזיל מטומאתו יחד עמה כשגאלמה טומאתה: (לו) אדם נגיפה וכלי חרס
 נהיסק, שאם משכבה מטמא אדם כ"ש הוא נפלה: (לז) כי "ימים" פירושו ב', שמישבו רבים שנים, ולא אמר ורבים
 נוא"ו טיהר נשמש רבים חון מני' ונוסף על הכי, אלא אמר רבים נוא"ו, א"כ פירושא קמפרש רבים מני' והיינו ג'
 (ח"כ), ואין להקשות מיעקב שאמר הכתוב והאכל על בני ימים רבים ופירש"י כ"כ שנה ולא ג' ימים כמו כאן, שהפילוק
 פשוט הוא, שכאן כוונת עורה הק' לכן שיעור, שהלא הם דינים והגלות הרים התלויים שבערה וטורה היא וללמד את
 ארץ, א"כ נכבד לומר שמתקן הכתוב על חו"ל שיצאו שפסקת מרובה לא הפסקת ופירשו ימים ולא קנים והפסוק נרבים הם
 ב', ואחריו רבים לכל הפסוק עוד אחד, וזה לא ספק הכתוב אלא ממש, משא"כ יעקב לא בא הכתוב אלא להפליג ולבדיל
 לערו על אהי יעקב א"כ הפסקת מרובה הפסקת, וגם אם ישאר סמום א"כ קפידא, ופשוט הוא (ג"א), ועוד יוסר מה שלא
 אמרו חו"ל שפי' ימים רבים הוא ג' ימים רק במקום שאין הכתוב מפרש דבריו, ופשוט הוא שאם אמר הכתוב (אסתר א'
 ד') ימים רבים שמיים ותאם יום שאין פירושו ג' ימים, וכן הוא ניעקב שהיה מתאבל עד שלא ראהו והוא כ"כ שנה, ומה
 נמד רבינו לומר כ"כ שנה ולא שפי' ימים רבים כ"כ שנה, ופשוט הוא (ב"ב): (לח) פירושא דהא מלתא הכי הוא:
 שבעת ראשונה שראשה בחייה אמר הכתוב שבעת ימים חכיה נדהה, א"כ ו' ימים הראשונים ימי נדה, ואשר ששלמו ו'

נִדְתָּה כְּלִימֵי זֹוֹב טְמֵאתָה כִּימֵי
 נִדְתָּה תְהִיָּה טְמֵאתָה הוּא: טו כָּל־
 הַמְּשַׁכְּבֵי אֲשֶׁר־תִּשְׁכַּב עָלָיו כְּלִימֵי
 זֹוֹבָה כְּמִשְׁכַּב נִדְתָּה יְהִי־לָהּ וְכָל־
 הַכְּלִי אֲשֶׁר תִּשְׁכַּב עָלָיו טְמֵא יְהִיָּה
 כְּטִמְאֹת נִדְתָּה: כו וְכָל־הַנּוֹגֵעַ בָּם
 יִטְמֵא וְכֵבֶם בְּנִדְוֵי וְרַחֵץ בַּמַּיִם וְטִמֵּא
 עֲדֵי־הָעָרֵב: כז וְאִם־שָׁתְּרָה מִזֹּוֹבָה

ארי תדוב על רחוקה כל יומי
 רוב מוכתה כיומי רחוקה תהי
 מסאבא היא: ט כל משכבא די
 תשכוב עלוהי כל יומי רובה
 כמשכב רחוקה יהי לה וכל סנא
 די תחב עלוהי מסאב יהי
 כסאבא רחוקה: כו וכל דיקרב
 בהון יהי מסאב וצבע לבישוה
 וקשר כטיא ויהי מסאב ער
 רמשא: כז ואם דביאת מדובה

רש"י

לקב בדור

הס (כ"ג): או כי תזוב, אה ב' כימים כלל"י: על
 נדתה, מופלג מגדחה יום א"י, זו היא זכב,
 והשפעת חרון א"י בפרשה זו, ולא כדת הבדכ, בז
 עטות ספירת ז' נקיים וקרנן, והבדכ אינה עטונה
 ספירה (ז'): נקיים, אלא שבעת ימים חכיה נדהה
 בן רואה בן שאינה רואה"י, ודרשו (רבותינו)
 בפרשה"י, זו היא יום שבין סוף דה להלכת נדכ,
 שכל שלש רופין כחראה בחד עשר יום, כללו חכה
 שיעור טומאת החת

ימים הללו נאים היא ימים שנקראו ימי זינה (ולמדו חו"ל
 זאת מן המקרא, וקצת מפרשים וביניהם הר"מ צמ"ל
 סוגרם שהוא הלכה למשם מסוינ), ואמר ה"א יום נלא שג
 ו' ימי נדה ואחרים ה"א ימי זינה וכן הוא עד שפסקה
 מלראש וקבעה וסת אחר או החסל סדר זה עוד הפעם
 מהחלטה, ואמר הכתוב שהמדובר עד עתה היה מן ימי נדה
 ומכאן ואילך מדבר בלא עם נדסה פי' לא בימי נדה אלא
 בימי זינה, מה אחר ששלמו זינאו ו' ימי נדסה, כדי שלא
 תחשבו שגם עתה המדובר בימי נדסה אלא שעד עתה היטה
 ראהי אחת כלומר יום אחד ועמה ימים רבים: (כד) ר"ל מה שאמר הכתוב "ימים רבים" שהכוונה ג' ימים כנ"ל שיך על
 כל מה דכתיב אחריו, בין על מה שאמר בלא פת נדהה ובין על מה שאמר או כי חזב ובין על מה שאמר על נדסה, לפי
 שג' חמונים הללו למדת ה"א ימי זינה, לוא כל ג' ימים רחוקים שראשה כ"א ימים הללו בין בתחלתן בין באמצעם ובין
 בסופן היא נעשה זבה ולא נדה, משא"כ בו ימים שבין זינה לזינה אי אפשר שיהיה זבה, שכל אופן שראשה היא נדה ולא
 זבה: (כז) דע שהלימוד וסדר דרשם הכתובים משהה כאן ברש"י מאשר בח"כ, וכן בגמ' אפילו לפי גירסת רש"י יש שיטת,
 והארכיו מה הפרשים לישב דברי רש"י להיותם מחלימים עם הגמ' או ה"א, ואמר הדוקים נשארנו ב"ע (ואינו לקצר
 בלתי) והעיקר בזה שראשון שהאמם היא אחר דרשנו חו"ל ש"א יום יום יום יום דומם מיישב רש"י פשטי הכתובים
 שמדגרים באופן ה"א ימים, וכל שאין ע"מ ז"ל לענין דנא והלכה אין קפידא (ג"א): (מא) זה מליכה מפקוק מכלים
 א' (כ"ח) זה משפך אהה פדלה: (מב) ויש שומרל גם נדה שאין שיעור לראייתה, שאפילו ראשה טיפס דס כסדרל
 טמאה ו' ימים, משא"כ זבה לא נעשה רק בני' ימים, אבל אם לא ראשה רק יום אחד או ב' ימים לא נעשה זבה ואינה נרדיה
 ו' ימים אלא שומרת יום כנגד יום, והוא פו"ה: אם ראשה יום א' נרדיה להסתין כל יום ב' שמה הראשה, ואם עבר יום ב' ולא
 ראשה בטובל והערעית שמה ביום ב' ואור ליום ג' טהורה היא, ואם מראה גם ביום השני נרדיה להסתין כל יום ג' שמה
 מראה ג', ואם עבר יום הג' בלא ראיה בטובל ולפרט אור ליום ד' טהורה: (מג) פי' מן הכתובים שבערשה:

אור החיים

ואשכ מיוהרת ודרשו לזכ ג' שנים ויום אחד:
 לא כיכ לו לומר ואחר, ונראה על פי מה שאמרנו
 בח"ה, ואם עברה מצובה וספרה וגר' לרין לדעת
 גזירת הכתוב בלואה מקום הוא, אם
 כספירה כיכ לו לומר תספור לה, ואם אחר תספור

2

וּסְפָרָה לָהּ שִׁבְעַת יָמִים וְאַחַר תִּטְהַר:
 שְׁבִיעַ כֶּסֶף וּבָיִים הַשָּׁמַיִם תִּקְחֶלָה יְשֵׁתִי
 תְּרִים אוֹ שְׁנֵי בָנֵי יוֹנָה וְהִבִּיֵּאת אֹתָם
 אֶל־הַכֹּהֵן אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: לַעֲשֵׂה
 הַכֹּהֵן אֶת־הָאֶחָד חֲטָאת וְאֶת־הָאֶחָד
 עֹלָה וּכְפָר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה
 מִזֹּב טְמֵאתָה: סַפֵּר לֹא וְהִזְרַתְם אֶת־
 בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִטְּמֵאתָם וְלֹא יָמָתוּ
 בְּטְמֵאתָם בְּטְמֵאִם אֶת־מִשְׁכְּנֵי אֲשֶׁר
 בְּתוֹכָם: לֵב זֹאת תוֹרַת הַזֹּב וְאֲשֶׁר
 תֵּצֵא מִמֶּנּוּ שֹׁכֵב־זֹרַע לְטְמֵאתָה־בָּהּ:
 וְהִדְוָה בְּגִדְתָּהּ וְהַזֹּב אֶת־זִוְבוֹ לְזָכָר

ותמני לה שבעת ימים ואתר תטהר:
 תרכי: כס וכזקא תמינא חסב
 לה תרתינ שפנינין או תרין בני
 יונה ותמיני ותרון לות כהנא
 לתרע משכן ומנא: ל ועבד
 כהנא ית תר חטאת וית תר
 עלתא וכפר עלה כהנא קרס ו
 מדוב סוכתה: לא ותפרשון ית
 בני ישראל מסוכבתוון ולא
 ימותון בסוכבתוון כסאבהון ית
 משכני די בניהון: לברא אוריתא
 דרובנא ודי תפוק מנה שכבת
 דרעא לאסחאבא בה:
 ל ולדסוכבתה כרהוקה ולדרובא

לקט בהיר

רש"י

מד) ואיש מלשון אזהרה שא"כ חסר ה"א, ולא מניש
 שיחסר בלמשל התיבה, אבל עשה שמסר הו"ו זה משפטו,
 שנעלע הו"ו בדגוש שו"ו, וכלילי מנוח והנחתם, ומשום
 דקשה למעטאו ניסן דגוש בוי"ו והוא מלמל התקדון, וכמו
 (יהושע ב' י"ג) והללם אל נפשותיכם, שמסר המ"ס או
 הו"ו (רא"ם), וכן פירשו אונקלוס וזכ"פ, גם הלן עורא
 ז"ל חה פירוש המינה, אבל ענינה לה"י שהיא אזהרה
 שיפרשו ויבדלו אל בני מטמאהם קודם שיכנסו לעורה,
 והה לא יקשה קר שאמרו חז"ל ב"ב והורסם אל בני הרי זו אזהרה (ב"ב): מה) פי' בלמה כרת הוא חייב ולא מישה
 נדדי שמים כדכתיב נפי חקם, והכתיב קראו מישה לומר שלא רק בגש נכרתה אלא גם מיחה גוף נ"כ (מלבי"ם), וכד
 לומר שלא רק ורע נכרת אלא גם הוא בעלמ' (ג"א): מה) משום יחודא דכ קראי דרשו ט חז"ל שכל לומר מה שלא
 נאמר למעלה כפרשט הוב, כי לעיל כפסוק ב' וי' למדנו כשראה ב' ראיות ב' ראיות, וכל הכתוב כן ולידה אל לא ראה
 רק ראה אחת (רא"ם): מה) מדפחח כח שאמר ואל תורה הוב ולא סיים מד נומר והוב אל זכר, אלא הפסיק בעל

אור החיים

זמן חקרה טכרס מוזכר מעה נפסק זכר נקראת
 טכרס לספור ז' ימים, והוא שאמרו כשחפסוק
 מוזכר זכרן, וחמלא שפרש"י כפרק קמא דמעילכ
 (ח) חה לשון כשחפסוק מוז' לאלתר חספור
 שאינה לריכה לסבול קודם והוא מכון למכ
 שכחתי. עוד נראה לפרש ככחוב על זה כדרך ואס
 טכרס פירוש נסחלק הוב שכן הוא משמעות הובח

חסלת פרשת מצורע

יָת רוּבָה לְדָבָר וְלִנְקָבָא וְלִנְכַר
 דִּי יִשְׁכּוּב עִם מְסֻאָבָא: פַּפֵּה
 טְמֵאתָה: פַּפֵּה

רש"י

לקט בהיר

(וי"ט): (לג) והוב את זיבו. בעל שתי ראיות ובעל
 שלש ראיות (וי"ט) שהורסן מפורשה למעלה:
 חסלת פרשת מצורע
 קרי, ודאי הכונה להקיש אליו אל הוב בעל ראה אחת
 שטמאתו רק טומאה שרע ואינו מטמא משכנ ומשכ
 (רא"ם): מה) רביע קילר כלן וכולל ב' הובים אל ב'
 ראיות ואל ג' ראיות, לפי שמיחה כר החכרו למעלה
 והניח מטמאין טומאה מדום וטומאין ז', ולריכין לכפור ז' נקיים, וטעונס מים חיים, רק הקרבן מחלקן, אבל כח"כ
 הרש"י אל הדיסר מדכתיב בלמשל הוב והדור נדרסה כל הכחוב להקיש אל הוב בעל ב' ראיות לנדה לומר שאינו דומה לז
 גמור בעל ג' ראיות לגמרי, שנדבר אחד דומה לנדה שאינו חייב קרבן, וכל שאר ההלכות הוא חכ גמור, ולא"כ חור ושג
 הכחוב למה שהסמיל בו והוא הוב גמור בעל ג' ראיות אשר כל דיו מפורש כנר למעלה (רא"ם):
 המלאך הגואל אותי מכל רע - גם סייעני ובמכני כפ' מצורע
 והוא יאיר עיני - כפרשת אחרי

הפטרת מצורע במלכים ב' פרק ז'

וְאֶרְכָּעָה אֲנָשִׁים הָיוּ מִצְרָעִים פָּתַח הַשַּׁעַר וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ מָה
 אֲנַחְנוּ יֹשְׁבִים פֹּה עַד־מָתָנוּ: וַיֹּאמְרוּ נָבוֹא הָעִיר וְהָרַעַב בָּעִיר
 וּמָתָנוּ שָׁם וְאִם־יִשְׁכְּנוּ פֹה וּמָתָנוּ וְעָתָה לָבוֹ וּנְפֹלָה אֶל־מַחְנֵה אֲרָם אִם־
 יִחַיֵּנוּ נַחֲלָה וְאִם־יָמִיתָנוּ וּמָתָנוּ: וַיִּקְוֹמוּ בַּנֶּשֶׁף לָבוֹא אֶל־מַחְנֵה אֲרָם
 וַיָּבֹאוּ עַד־קִצֵּה מַחְנֵה אֲרָם וְהִנֵּה אִין־שָׁם אִישׁ: וְאֶרְנִי הַשְּׁמִיעַ אֶת־
 מַחְנֵה אֲרָם קוֹל רָקֹב קוֹל סוּס קוֹל תֵּיל גְּדוֹל וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו

לראות ב"ה אומרים עד שחזיק המכה ומפסד בגמרא אפי' רחקה וכס מחבאר דהיינו ימי קטנות וס"ב מהלכות אישות מבלה מה הן קטנות ומה הן גערות ונכרות: יש נשאת כהונה נפרה וכו'. שם הניע זמנה לראות ונאסר ב"ה אומרים ד' לילות והוא בלא רחקה כמפורש שם ופסק רבינו כרב דלמך שפסד ביוםים לא הפסידה לילות. ומ"ש והוא לא חיתה המכה פסוק הוא שאל חיתה אפילו בלא הניע זמנה לראות דם נדה הוא: ואם רחקה דם נדתי אביה וכו'. שם רחקה ועוד נדתי אביה ב"ה אומרים נותנין לה בעילת מזהו ובי"ה אומרים כל הלילה כולה. ולזה קרב כהונה אחר אחרים כב"ש הוא ע"כ. ונראה שדעת רבינו בזה הוא ממ"ש בגמ' דרב ושמאל דאמרי חרויהו הלכה בעל בעילת מזהו ופורש והוא מפסד לה בהניע זמנה לראות ורחקה נדתי אביה ולאמרו שם חיתה דעבוד כרבוהו דתניא רבוחיו חזרו ונמנו שיהא בעל בעילת מזהו ופורש ומ"מ לפי המסקנה ככולן בעל כ"מ ופורש והך דרב ושמאל דין נמור הוא. זה נראה לדעתו ז"ל: ובגמרא שלה רחקה דם וכו'. שם (דף ס"ד) אמר רב בוגרה נותנין לה לילה הראשון וכו"מ שלא רחקה אכל רחקה אין [נותנין] לה לילה בעילת מזהו ותו לא:

נשאת קטנה בין לא ראתה דם מימיה בין שראתה דם בבית אביה הרי זו מותרת לבעלה עד שתחיה המכה שכל דם שתראה מחמת המכה הוא. ואם ראתה דם אחר שתחיה המכה הרי זו נדה: י"מ *נשאת כשהיא נערה אם לא ראתה מימיה דם הרי זו מותרת לבעלה ארבעה ימים ביום ובלילה אע"פ שהדם שותת והוא שלא חיתה המכה. *ואם יראתה דם בבית אביה ואח"כ נשאת אין לו לכא עליה אלא בעילה ראשונה ופורש ויהיה דם בתולים זה כאילו היא תחלת נדה. ובגמרא שלא ראתה מימיה נותנין לה כל לילה הראשון: ב ארבעה לילות שנותנין לנערה שלא ראתה דם אע"פ שהן בסירוגין בעל לילה הראשון וממתין אפילו שני חדשים או שלשה ובעל לילה שני. והוא שלא חיתה המכה: כ"א וכן קטנה שנותנין לה עד שתחיה המכה אפילו לא חיתה שנה הרי זה בעל כל השנה בין בסירוגין בין ביום אחר יום: כ"ב קטנה שנשאת ונעשת נערה תחת בעלה ועדיין הדם שותת מחמת המכה כל בעילות שבעל כשהיא קטנה נחשבות לו כלילה אחד ומשלימין לו כל ארבעה ימים בימי הנערות. ואפילו היו השלשה ימים שנותנין לו בימי הנערות בסירוגין ובעל בכל שני חדשים לילה אחד הרי זה מותר והוא שלא חיתה המכה: כ"ג כיצד יודעין אם חיתה המכה או לא חיתה. היתה רואה הדם בעת שתעמוד וכשהשבת לא תראה ובעת שתשב על הקרקע תראה ואם תשב על גבי כרים וכסתות לא תראה עדיין לא חיתה המכה. פסק הדם ולא ראתה כלל בין עומדת בין יושבת על הכר כבד היתה המכה. וכן אם לא פסק כלל אלא תראה הדם ואפילו כשהיא יושבת על הכרים והכסתות אין זה דם מכה אלא דם נדה: כ"ד היתה רואה *בעת תשמיש הרי זה מחמת המכה. שמשעה ממתה ולא ראתה דם ואחר כך ראתה דם שלא מחמת תשמיש הרי זה דם נדה: כ"ה הבעל בתולה ולא יצא ממנה דם וחזר ובעלה ויצא דם אפילו היתה קטנה הרי זה דם נדה שאילו היה דם בתולים היה בא בתחלה. הבעל פחותה מבה שלש ויצא דם הרי זה דם בתולים:

כ"ו הבעל בתולה ולא יצא ממנה דם והרי ובעלה וכו'. שם איתמר בעל ולא מצא דם וחזר ובעל ומצא דם ר' הניחא לומר פמלה וכו' דלם איתא דהוה דם בתולים מעיקרא הוה אחי ופסק רבינו כן: הבעל פחותה מבה שלש ויצא דם וכו'. בגמרא בעיל דלפסידא פסק ר' יואל דופן (דף מ"ה). וכמו שכתבנו על זה אחר אברהם כל זה אינו למעשה ולעולם אינו בעל אלא בעילת מזהו ופורש ע"כ. ולא היה לריב ה"ה ז"ל לקבוע ולומר דבר זה כאלו שכבד גילך כל זה רבינו בפסק י"א מהלכות אלו: פ"ו א דם הגדה ודם הוצה ודם טוהר וכו'. בפסק בנות כותים (דף ל"ה): פסקו הלכה בגמרא כרב דלמך היין אחד הוא החורה שמאלה והחורה טהרה: ב כיצד כשנראה הלשה דם תחלה וכו'. זה מובא בהרבה מקומות והנה צפוף המכסה' ושם (דף ע"ב): הביאו כתיבת דרכי אליעזר כן פורשה דלמך י"א יום שבין נדה לנדה הל"מ: ד כל שנתה הימים וכו'. ז"ש רבינו שכל ימי האשה מהחלת הכוס עד יום המיתה מונה

השנת הראב"ד *ואם רחקה דם נדתי אביה וכו': כהב הראב"ד ז"ל כ"ש הוא עכ"ל:

הוא כמו שכתב בפסק זה אלא מחמת פסג אלו מורים כן ומנהג זה אינו מהיה דלמך רבי זירא בגמרא החמירו על עלמן דהביא אינו אלא בראה דם פמל או פסק פמל דמדינה לא היתה נריכה לשמור אלא יום אחד כנגד יום שרחקה אס הוא בימי זיבה ואם על עלמן דבין רחקה בימי נדה בין בימי זיבה נריכה לשב שבעה נקיים אכל זה שהוא פסוק גמור בודאי לא שייך חומרא דרבי זירא ואין לומר דבימי הגלוים נחמדם ש"ש וכן דם צהלים מנהג זה נראה דקאי ארישא דמילתא שכתב חיינא בירושלמי דבימי האמוראים הרשונים היה מנהג זה ועוד שלא כתב בו רבינו בדין שביומי הגלוים נחמדם ש"ש וכן דם צהלים בזמן הזה נראה דקאי ארישא דמילתא שכתב מנהג פשוט שבער וכו' ואין נותנין לה ימי טוהר כלל והדר קאמר וכן דם בתולים בזמן הזה אין נותנין בו טוהר כלל א"כ דקאי למ"ס ובשנינו שפסקו בעולם על דם טוהר עד היום ודבר זה מלוי כמנהג כלומר שלא נותנין לאותם בני נדה לעובדים על דם שמתחיל בזמן דבר זה אלא ממנהג כיון שלא פסק איסור זה ביניהם אינם חייבים לנהוג בו והדר כתב וכן דם בתולים בזמן הזה פסקו איסורו אס נמשע שפירא מקום אינם נותנים להחמיר בו כ"כ אלא טוהרים כפי מה שנתבאר בס"ה לא נחזיקם לעובדים על דם ביון שלא פסק מנהג זה ביניהם. ואפשר לומר עוד דלמה ככתב דין זה בימי הגלוים נחמדם נמי קאי ואמ"ל דבידולמי משמע דבימי האמוראים הרשונים היו נותנים כן מ"מ לא פסק כלל ישראל עד שמדעו הגלוים והניחו כן לכל ישראל. ומעתה מ"ס הרב המורה על דברי הראב"ד לא היה לריב לכבוד וכו' כאילו נעלם מעיני הראב"ד מ"ס רבינו בס"ה יחבאר לך ליתא אלא אע"פ שראה הראב"ד מ"ס רבינו בס"ה עכ"ל השיגו מסני שפירשו סובר שלא נחבד יותר ממ"ס ב"ה אלא ממנהג והראב"ד סובר דמדינא דגמרא אפילו חיווקה של

השנת הראב"ד *ואם רחקה דם נדתי אביה וכו': כהב הראב"ד ז"ל כ"ש הוא עכ"ל:

השנת הראב"ד *בעת תשמיש וכו' ה"ו דם בתולים. כתב הראב"ד ז"ל כל זה אינו למעשה ולעולם אינו בעל אלא בעילת מזהו ופורש עכ"ל:

השנת הראב"ד *בעת תשמיש וכו' ה"ו דם בתולים. כתב הראב"ד ז"ל כל זה אינו למעשה ולעולם אינו בעל אלא בעילת מזהו ופורש עכ"ל:

השנת הראב"ד *בעת תשמיש וכו' ה"ו דם בתולים. כתב הראב"ד ז"ל כל זה אינו למעשה ולעולם אינו בעל אלא בעילת מזהו ופורש עכ"ל:

פרק ששי

א דם י' הנדה ודם הזבה ודם הקושי ודם יולדת ודם טוהר של יולדת כולו דם אחד הוא →
 ובין הנקור הוא בא ומעין אחד הוא ובזמנים בלבד הוא שישתנה דינו ותהיה רואה דם זו טהורה. וזו נדה. וזו זבה: ב כיצד כשתראה האשה דם תחלה או כשתראה בשעת וסתה והוא העת שקבעה לנדתה הרי זו נדה כל שבעת הימים. בין ראתה כל שבעה בין שלא ראתה אלא טיפה ראשונה בלבד. ראתה דם ביום השמיני הרי זה דם זיבה מפני שהוא בלא עת נדתה: ג וכן כל דם שתראה בתוך הימים שבין וסת נדה לוסת נדה הרי הוא דם זיבה. והלכה למשה שאין בין זמן נדה לזמן נדה אלא אחד עשר יום בלבד: ד כל שבעת הימים שנקבעה לה

א כן משמע בטור ס' ק' כהנ' ס': ב טור י"ד ס' ק"ב ק"ג כהנ' ס' ק"ג כהנ' ס' ופסק דמנ:

מגדל עון

נשאת כשהיא נערה וכו' ואם רחקה דם נדתי אביה כו' עד תחלה נדה. פסק כהנ' (דף כ"ט ז'): ב כתב הראב"ד ז"ל כ"ש הוא עכ"ל: ואינו אומר לא ידעתי לבדק דעתי כשהיא נדה או דלמך טוהר דכ"ש זיבה נחמתי רוב טרם חיווקה (דף ס"ב) נהדין איכא אחר' ע"כ בגמרא רב ושמאל דאמרי חרווייהו בעל בעילת מזהו ופורש ונכרייהו נתי חניא רבוחיו חזרו ונמנו שיהא בעל בעילת מזהו ופורש ומ"מ לפי המסקנה ככולן בעל כ"מ ופורש והך דרב ושמאל דין נמור הוא. זה נראה לדעתו ז"ל: ובגמרא שלה רחקה דם וכו'. שם (דף ס"ד) אמר רב בוגרה נותנין לה לילה הראשון וכו"מ שלא רחקה אכל רחקה אין [נותנין] לה לילה בעילת מזהו ותו לא:

פ"ו א דם הגדה ודם הוצה ודם טוהר וכו'. בפסק בנות כותים (דף ל"ה): פסקו הלכה בגמרא כרב דלמך היין אחד הוא החורה שמאלה והחורה טהרה: ב כיצד כשנראה הלשה דם תחלה וכו'. זה מובא בהרבה מקומות והנה צפוף המכסה' ושם (דף ע"ב): הביאו כתיבת דרכי אליעזר כן פורשה דלמך י"א יום שבין נדה לנדה הל"מ: ד כל שנתה הימים וכו'. ז"ש רבינו שכל ימי האשה מהחלת הכוס עד יום המיתה מונה

קדושה . הלכות איסורי ביאה פ"ו

שלא הניע זמנה וטל בעילה מזה וטרע
 ולפיכך הטינו דלתה לו לומר כל מ"ט כס"ה
 דמינו חלא לפי משנה ראשונה כיון שחל"כ רבותינו
 ימינו ונמרו שיהא בעל בעילה מזה ופירש
 חסידו בחינוקת שלא הניע זמנה לראות ולא
 לראות וספקו רב ובמולל כוונתו :
 פ"ו מ"ז פלגה ש"ז בתוך ימי הספירה סומרת
 יום אחד וכו' . נפ"ה מהלכות
 שלל חצית הטומאה כהן רבינו עד כמה טעום
 תפלוס הזרע והסחור :
 חל

לה וסת בתחלתן הן הנקראין ימי נדתה . בין ראתה בתן
 דם בין לא ראתה בהן דם . ומפני מה נקראין ימי נדה
 מפני שהן ראויין לנדה וכל דם שחראה בהם דם נדה
 יחשב : ה' וכל אחד עשר יום שאחר השבעה הן הנקראין
 ימי זיבתה . בין ראתה בהן דם בין לא ראתה . ולמה
 נקראין ימי זיבה מפני שהן ראויין לזיבה . וכל דם שחראה
 בהן דם זיבה יחשב . והזרע בשני שמות אלו שהן ימי
 נדתה וימי זיבתה : ה' כל ימי האשה מיום שיקבע לה וסת
 עד שתמות או עד שיעקר הוסת ליום אחר תספור לעולם

הוא שבעה ימי בין שראתה בין לא חלה והלידה מסכתא וסת אחר ג"כ משנה הסדר ומחלת מהשי וקלס סוגייתא הנמלה כפסוק מורות ק' . אבל הרמב"ן ז"ל צירר בראיות בכוונת
 דין המורה בספירות הכות וכוונתו כן הוא הלכה שראתה דם חלה ובעה שבעה לנדתה נחמה יום שמיני נעשים זכה קטנה וסומרת יום כנגד יום ראתה ביום משיעי סומרת יום
 שמיני ראתה בו ביום הכי וזכה גדולה וצריכה שבעה נקיים משפח ששעה נעשים זכה גדולה חזרה ימינו נדות עד שספור שבעה נקיים כיצד הכי שראתה שלשה ימים כסוף י"א
 נעשה וראתה גם ביום ה' שהוא מן הימים הראויים לנדה אפילו התחילה לנדות וסמרה למה למנות וסמרה למה חלא זכה שסומרת ולכפשתלים שבעה נקיים וסמרה
 תחזור לחתול ימי נדה ראתה ימי נדה כחמלה ולא
 ראתה בי"א משפחה ביום י"ט לראייתה הכי
 היא נדה כחמלה לא ראתה עד כ"ו אין מוין
 ליום הראוי לזיבה חלא הכי זו מחלה נדה אין
 זיבה חלא בי"א שסמוכין ל' שראתה בהן נדות
 והזרע במין זה שבעה טעה בו מנדולי המחברים
 עכ"ל ועכשו אין לנו מטיע אלו כמו שימאמר
 פ"א וע"כ לא אחריו בום :

ז אשה שראתה דם וכו' . בהרבה מקומות
 ומכאן בסוף המסכתא :
 ז אין בין זכה גדולה לזכה וכו' . משנה פלג
 קמ"א דמגילה (דף ח')

ז ביצור ראתה וכו' . זה חסידה בהרבה מקומות
 ומכאן בגדה פסק חינוקת (דף ע"ג) :
 יב ובה קטנה פטלה ליליה וכו' . שם הנו
 רבנן וסוין [בית שמאי וביית הלל]
 כפונלת לילה לזכה [קטנה] שאינה עבילה וכן
 מתבאר פס בונה גדולה :

יג הבא על הזנה וכו' . בזכה קטנה משנה
 שם פטלה ביום של אחריו ורשעה
 הכי זו חרבות דע ומנען ובעילתן חלוין וזכנה
 גדולה ג"כ מתבאר פס (דף ס"ו) ר"ג אומר
 ולאחר מטהר אחר מטפה חזרה פי' אחר עבילה
 מביעי חלא חמרו חכמים אסור לפנות כן בחל
 חבא לירי ספק :

טו זכה שפורה פתח ימים נקיים וכו' .
 בהרבה מקומות מבואר :

טז פלגה שכנת זרע וכו' . זה יאל לרבינו
 ממה פתחיו כשרק בנות כותיים

(דף ל"ג) פולטת שכנה זרע מהו שסמור
 ביצה דואה יקחה וסומרת או דילמל ונגמק
 היקחה ולא סמרה ומהו שם כמה חסוקר חסמור
 שבעה דיה כזעולה חסמור יום אחד וסמור
 חסמור אחר רחמנא אחר אחר לכן שלא חסא
 עומאה משפחה ביניהם ואמרו זכ נוסיה היכי
 סמור לטברס אחר רחמנא שלא קחה עומאה
 מפסקת ביניהם חלא מאי חיה לך למימר שלא
 חסא עומאה זכנה משפחה ביניהם ה"נ חלא
 חסא עומאה זכנה משפחה ביניהם ובמקור ואלא
 דופן (דף מ"ג) העלו דפולטת ש"ז רואה הויא
 וסומרת וזכה חסמור רבינו פתח סומרת יום
 אחד וכן הסבירו המפרשים ז"ל ומ"מ יש מהם
 מי סמור שלא חמרו סומרת חלא לפנין סמרות
 חלא לנטלה חזרה סומרת שכל דקר שאינו
 גורס טומאה לנטלה חזרה סומרת זכנה דעת
 הראש"ד ז"ל חלא דעת חכמי הגדולים ז"ל
 הוא שיקח סומרת לכל דקר כדעת רבינו ומתוך
 כך הורו הם ז"ל שהאשה שמתה מטמה ואחר
 כך פייסה נדה או שחלה כהם אפילו הספיקה
 כשהרה חזרה סומרת עד יום ה' לשימוש שקדי
 זו שלטת לה שעה עונות שלימות חלא קמה
 עומאה יקח יפה חזקה הכל נחכנד ולא שאלך
 מחנו כלום וכו' זו מונח מחרת אותו יום
 שנקמה עומאה חלא הלכה בגליה החמירו הם
 ז"ל עד שפקיה יפה יפה חלא הרמב"ן ז"ל כחב
 ידחה לי שאין חוששין לה שכל פה שיש פלגוס
 חלא חבא לירי כסיוקם הללו עכ"ל :

שבעה מתחלת יום הוסת ואחריהן אחד עשר [ואחריהן] שבעה ואחריהן אחד עשר . ותוהר
 במנין כדי שתדע בעת שחראה דם אם בימי נדה ראתה או בימי זיבה . שכל ימיה של
 אשה כך הן שבעה ימי נדה וי"א ימי זיבה . אלא אם כן הפסיקה הלידה כמו שיתבאר :
 ז אשה שראתה דם בימי זיבתה יום אחד בלבד או ב' ימים זה אחר זה נקראת זכה קטנה
 ונקראת שומרת יום כנגד יום . ואם ראתה ג' ימים זה אחר זה הרי זו זכה נמורה והיא
 הנקראת זכה גדולה ונקראת זכה סתם שנאמר ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים מיעוט
 ימים שנים רבים ג' : ה' אין בין זכה גדולה לזכה קטנה אלא ספירת שבעה והבאת קרבן .
 שזכה גדולה צריכה לספור שבעה ימים נקיים וזכה קטנה אינה סופרת אלא יום אחד בלבד .
 וזכה גדולה מביאה קרבן כשתמרה [וזכה קטנה אינה מביאה קרבן כשתמרה] . אבל לענין
 טומאה ואיסור ביאה שתיהן שוות : ז כיצד ראתה דם בימי זיבתה . בין שראתה בתחלת
 הלילה בין שראתה בסוף היום הרי אותו היום כולו טמא וכאילו לא פסק הדם מעת שראתה
 עד ששקעה החמה ומשמרת כל הלילה . ואם לא ראתה כלום בלילה משכמת למחר
 וטובלת אחר שתנין החמה ומשמרת כל היום . אם לא ראתה כלום הרי זה יום אחד מהור
 כנגד היום הטמא והרי היא מותרת לבעלה לערב : י' יראתה דם גם ביום הב' בין בלילו
 בין ביומו אחר שטבלה הרי היום השני טמא ומשמרת כל ליל ג' . אם לא ראתה משכמת
 למחר וטובלת אחר שתנין החמה ומשמרת כל היום . אם לא ראתה כלום ה' יום אחד מהור
 כנגד ב' ימים הטמאים ומותרת לבעלה לערב : י"א יראתה דם גם בג' בין ביומו בין בלילו
 ה' זכה גדולה וצריכה ז' לספור ז' ימים טהורים בלא דם שנאמר וספרה לה שבעת ימים
 זמ' וטובלת ביום השביעי אחר הנץ החמה והרי היא מותרת לבעלה לערב . וביום השמיני
 מביאה קרבנה ב' תורים או ב' בני יונה : י"ב זכה קטנה שטבלה בלילה של יום השמור או
 זכה גדולה שטבלה בלילו ז' כאילו לא טבלה והרי היא כנדה שטבלה בתוך שבעה :
 י"ג יבא על זכה גדולה ביום שביעי של ספירה אחר שטבלה או על זכה קטנה ביום
 השמור אחר שטבלה פטור מן הכרת . כיון שטבלה בזמן הראוי לטבילתה מהזרה . ולאשה
 זו יהיה לה חרבות רעה שהרי בעילתה ומנעה תלוין : י"ד כיצד הן תלוין אם נשלם היום אחר
 הטבילה ולא ראתה דם הרי כל שננעה בו אחר טבילתה מהור ובעילתה אחר הטבילה אין
 חייבין עליה כלום . ואם ראתה דם ביום זה אחר שטבלה נמצאת זכה למפרע וכל שננעה
 בו למפרע טמא . והיא ובעלה חייבין בקרבן ולפיכך היא אסורה לבעלה עד לערב שלא
 הביא עצמה לירי ספק : י"ה זכה שספרה ששת הימים נקיים . ובשביעי ראתה דם אפילו
 סמוך לשקיעת החמה סותרת הכל וחוזרת למנות מאחר היום הטמא שבעה ימים נקיים :
 י"ז יפלגה שכבת זרע בתוך ימי *הספורה סותרת יום אחד מפני [ז] שהוא כזב שראתה קרי
 *ס"ה הספירה
 שסותר

א יודע שם כמות שם : ב נס זה שם : ג נס זה שם : ד נס זה שם : ה טור שם פי' קול כהן כס : ו שם :
 זכנה גדולה והקטנה ז"ל כחב לעולם ילמד אדם בתוך ביתו שחבא מכנדה בית המזבח יפה יפה ומחלת במים חפין כדי
 *ז"ע דהסם לא מיירי כזכר חלא אין בין זכר כחבא כמי ראוהו לוחא של קמי ולי כביחא לה"ס דילמ' זכר חבא סיה לו למר' :

משנה למלך

י"ז : ו דמ"ה ראתה ג' ימים זכר זכר ב"ו זכר נמור . יש מי שכתב כש רבינו עובדי ז"ל דוק גדולה סוף אפילו כזכרה ג' חסונים וכבר דמו חסונ' סנא א כשרק נא סימן (דף נ"ד) ל"ס
 ארבעה וכן סוף הסכמה כל כסופים :

מגיד עזו
 י"א חלה דם ימינו וינתן עד רביע ג' . כנתיבות יום פק ארבעה מחוכים כפס' (ס"ד דף י"א)
 ושרק קמא דמגילה ובמסכת נדה כחבא חקומות : אין בין זכה גדולה כו' עד חמין שעות .
 י"ב דמגילה (דף ח') : ביצור ראתה דם בימי זיבתה עד ואחר חסור . סוף מסכת נדה (דף ע"ג) :
 וטבלה ביום השביעי כו' עד אלו שני בני יונה . סוף נדה ופרק הקורא את התנאים למפרע :
 ובה הטעם שטבלה עד שבעה ימים נקיים . פק חינוקת (דף ע"ג) : פלגה שכנת זרע כו' עד יום
 אחר . פק חמלה ופק כמות כותיים :
 י"ג צריכה להחמין שש עונות שלימות אחר התשמיש כרבנן דמרק ר' עקיבא דמ' שבת (דף מ"ו) שהן ג' ימים שלימים לילה רוח טבא ככל יום המלוב ואומר אחריו יום ואין סונה מצת
 ישישי שהוא מצת לעת של יום ג' לשימושה כי שמו פלגה בו קודם בעת לעת וסמרה כל היום והוא לפיכך אין מתחלת לספור עד יום חמישי לשימושה וברביעי לעת ערב בורקת
 ששפוקת כהרבה וכתחלת ג' נקיים מיום הנכנס שהיו יום ה' לשימושה ואם רוצה לתחיל לספור סיד לכתרה ראיית היום או הכתם חכנים סוף או ביד רך באותו כקום ותקנת יפה
 להימר

6

הלכות נדה

לרבינו משה בר נחמן וצ"ל

אחד המתרגם שאל שאלו ממני קצת החברים מאנשי יראת השם ומן החרדים אל דברו. לחבר אליהם הלכות נדה כי הם מן הצורך. ואצן לאמר, דרשו מעל ספר ה' וקראו אחת מהנה לא נעדרת שבבר קדמני אחד קדוש דורש ולו נאה לדרוש, וחבר בהם ספר נבנדו לבעלי הנפש. הייתה על ידי השוברים הגה נענו חכמי הדורות לתרגם הלכות שחיטה איש איש ככתבו וכלשונו להקל למודם. ורואים אנו שהדברים קל וחומר בצורך המלאכה הזאת, והסכמתי לדעתם וזכית הרחמן וזכותם יזכני לבא עד חקר הדברים ותכליתם, ולבאר אמתתם אמן.

פרק ראשון

א. הנדה האמורה בתורה. כל שראתה דם בבשרה י ממקור דמיה, בין שלא ראתה אלא ספה אחת בחרדל או פחות מין, בין שהיתה שופעת דם י' ימים ופסקה בסוף יום ו' דין אחד הוא. וטובלת בלילה¹ שהוא ליל שמיני וטהורה לבעלה. חו היא [נדה] האמורה בתורה. שנאמר² שבעת ימים תהיה בנדה. חזרה וראתה מליל שמיני ואילך זו היא הנקראת זבה³. שנאמר⁴ ואשה כי יזוב זוב דמה ימים בלא פת נדתה או כי תזוב על נדתה מפי השמיעה⁵ למדו ימים רבים שלשה. לומר שאם ראתה אחר זמן נדתה או סמוך לנדתה⁶ שלשה ימים רצופים⁷ שבכל יום תראה דם אפילו טפה פחותה מן החרדל⁸. היו זבה גדולה, ומאחר שתפסוק בו וטובלת ביום ו' לספירתה

1 ע"י זה, כי בבשרה עד שתרגיש בבשרה. 2 טא ב ע"ש, ובהוי"כ סוף פ' מצורע את מקור דמיה למד שכל דמים מן המצורע יע"י ריחן פ"ב דשבתות וראשית פ' הניקח אות ה' ותוס' ין ב דיה ודם, וע"י קפן פסוק א ובהגרי"א שם. 3 מ' א ופסמין בכל שהוא אפילו כעין החרדל ובפחותה מאן. וע"י רש"י יד ב דיה אף אלה, מב א דיה ולטמא ורמב"ם רפ"ה דאיסורי, וחז"ל ברכות ר"פ אין עומדין. 4 ע"י רש"י ערכין ח ב, רמב"ם איסורי פ"י ה"כ, וע"י רי"ף שבועות פ"ב. 5 ע"י יובא ו' א, פסחים צ ב, ונהי טו ב. 6 ויקרא טו יט. 7 ע"י נדה ל א, לה א. רמב"ם ט פ"ו ה"ג, טו ב, קפ"ה הורה הבית שער שביעי בית א זב, 8 ויקרא שם כה. 9 ח"י"ב

רעה, ובעילתן חלוייה שמא תראה ותסתור כדין זבה גדולה.

ד. (אין יום אחר) הלכה למשה מסיני¹ שי"א יום הסמוך לו ימי נדות בלבד שהאשה נעשית בהם זבה², אבל מאחר שנשלמו הי"א הורה ליכני נדה³, כאפילו רואה בהן ז' טובלת בליל שמיני וטהורה כמו שביארנו⁴. וי"א ימים אלו הם הנקראים⁵ י"א יום שבין נדה לנדה, מפני זה הטעם שביארנו.

ה. הראתה בהן י"א ימים הללו יום אחד בלבד בין שראתה בתחלת הלילה בין שראתה בסוף היים ופסקה, משמרת כל הלילה⁶, ואם לא ראתה כלום משכמת למהר יסבלת לאחר הנץ החמה⁷. ראתה גם ביום שני ופסקה בו, משמרת יום ג' אם לא ראתה משכמת וטובלת לאחר הנץ החמה, ובספירת ימים⁸ נקראת שומרת יום כנגד יום⁹, וזו היא שחכמים קראוין אותה זבה קטנה¹⁰.

ו. אעפ"י שטובלת ביום ספירתה בין בשני בין בשלישי לאחר שתנץ החמה מיד¹¹ והרי היא טהורה אינה משמשת כל היום, מפני שהיא חלוייה שמא תראה ותסתור¹² כדין זבה גדולה. ז. אין יום אחד עשר עצמו צריך שמור מן החזרה¹³ אלא אם ראתה בו טובלת בלילה וטהורה¹⁴, שהרי יום י"ב מימי נדות ואינו מצטרף לזיבה.

ח. אין בין זבה גדולה לזבה קטנה אלא ספירת ו' והנאת קרבן. שזבה גדולה צריכה לספור ו' ימים נקיים וזבה קטנה אינה סופרת אלא יום א' בלבד. חבה גדולה מביאה קרבן כשהטהר ולא זבה קטנה, אבל לענין טומאה ואיסור ביאה שתייהן שוות¹⁵.

דמרבנן אטורה גם לכבול, ומשי"כ רבנו שאב שפשה היו חרבי"ת רעה כחב בזה הגר"א שכתושי"ט סו ב כתב והרבות רעה הוא דיקא בשוטה יום כנגד יום אבל בסופרת ו' החוקק מעיבה טהום ולא הוי אלא חששא דרבנן, ואין לומר דלמה שכתב מח"כ זרבבן ל"פ על ר"ש חור בו דאנתי חיקשי דאי"כ למה מייתי דר"ש מחזיקין היא ואלו לחומר הדין וקט לישנא דמהניתי. 11 נדה עב ב. 12 רש"י ערכין ח א, ותיבות (אין יום אחר) ומחקו בני"א. 13 ולא ראתה בהם זבה גדולה. 14 באת א. 15 נדה לט ב ועוד. 16 לשון הרמב"ם פ"ו מה"ל איסורי הי"כ וע"י נה עב א. 17 פשנה מגילה כ א, ובונה עב א: ושנין בטובלת לילה וכו', וע"י תרי"ו ברכות פ"ה ד"ה בית האשכולי שם דמה"ל טובלת משעלה פסוק השחר.

ט. ספירת הנדות והזיבה כך וזא¹⁶ הוראה דם תחלה יושבה ו' לנדתה, ראתה יום ח' נעשית זבה קטנה ושומרת יום כנגד יום, ראתה יום ט' שומרת יום כנגד יום, ראתה יום עשירי היו נבה גדולה וצריכה ז' נקיים.

י. משעה שהאשה נעשית זבה גדולה אינה חזרת לימי נדות עד שתספור שבעה נקיים, כיצד הרי שראתה ג' ימים בסוף י"א ושפעה וראתה גם ביום רביעי¹⁷ שהוא מן הימים הראוין לנדה, אפילו התחילה [למנות] נקיים שלה וטהרה וחזרה למנותן וטהרה אינה אלא זבה שטוהרת, וכשתשלים ו' נקיים ותראה תחזור לתחלה ימי נדה, בין שהתחילה לראות בראשון של י"א בין ג' אחרונים שהן השיעי ועשירי וי"א, מכיון שנעשית זבה גדולה אפילו שפעה אה"כ ק' יום משתספור ז' נקיים ותראה תחזור לתחלת ימי נדה.

יא. ראתה נדה בתחלתה ולא ראתה בי"א יום משהראתה ביום י"ט לראיתה [הרין] היא נדה ככתחילה, לא ראתה עד יום כ"ז אין מונין ליום הראוי לזיבה אלא הרי זה תחלת נדה.

יב. אין זיבה אלא בי"א שסמכוין ל' שראתה בהן נדות¹⁸, והחזר כמנין זה שכבר טפה בו א' מגדולי המהברים.

יג. ימי נדתה שאינה רואה בהן עולין לה לספירת זיבה קטנה, שאם ראתה יום עשירי לזיבה ויום י"א וחזרה וראתה ביום י"ב אם עבר עליה יום א' בלא ראייה מן הששה שמשלמת לנדתה טובלת בליל ח' לנדתה וטהורה¹⁹ אבל בזיבה גדולה אצל שהרי אינה נעשית זבה כמו שביארנו.

16 ע"י מגילה ב ב, ובשבת י ב כתב רבנו שספירה שומרת יום כספירת ו' נקיים וצריך יום. 17 ע"י פסחים צ א ועוד, רמב"ם שם היו סור יו"ד ס"י קפ"ג. 18 ע"י נדה ל א, לה א ורמב"ם שם. 19 כואבד"י באת ה. 20 פשנה נדה עב א. 21 ככתי הלל בכשנה שם, רמב"ם פ"י ה"ג, סור שם. 22 מיהו מדובנן כ' רש"י דגור"י יום י"א אסו ח"ן י"א עד שחשספור קצת מיום הבחורה, וע"י רמב"ם שם. 23 לשון הרמב"ם שם ה"ח. 24 כל הלשון הובא במ"ם שם, ורבנו ביאר בארוכה בהדושו לעיל נו א, וראה ס"ד זב"י קפ"ה חו"ד וסד"ס שם ובאריכות בהקדמה לפרוס רמב"ם. 25 בב"א: ביום שביעי, ובל"ל: כ"א רביעי. 26 לעיל אות ד שזו דעת רש"י רוב הראשונים. 27 סוגיא נו א. 28 [כוננו לדעת הרמב"ם פ"ו

שבועות. ובגמרא אמרו רביע ימיה ולא קיים
אלא בתוך כ"ה האי 111. וכן לדבריו בשמונה
ימים טמאים ושמונה סהורים. אינה משמשת
המשה עשר יום אלא מתוך שמונה ארבעים
ראשונים. אבל בשמונה ארבעים שניים אינה
משמשת אלא שלושה ימים. וכיון שלא אמרו
משמשת ארבע עשר יום מתוך שנים ושלישים,
או משמשת שמונה עשר מתוך תשעים ותשעים,¹¹¹
וכן כירצא במנינן הללו. ש"מ שפתחה של זו
מ"ח ומסאן האילך חוזרת חלילה 112. וכן האשה
שראחה עשרה ימים טמאים ועשרה ימים
סהורים. אין זיבתה לזכרה שנים אלא פעם
אחת בלבד לפי דברי הרב ד"ל שהרי כשהיא
תחדת ורחא נן בשניה. בשמונה ימים סהורים
שלמו ימי זיבה ראשונה התחילו ימי נדה.
נמצא שבעשרה ימים טמאים השניים 113. חמשה
ימים מימי זיבה. ואין ימי שמושה בסהורים
אלא שלשה. וכן למאה וכן לאלף. למה מנו
חכמים שבעה לנדה והשאר לזיבות. הלל נקשה
היא נדה אף על פי שלא ספרה לזיבה 114. ועוד
לדבריו מצינו אשה ראה יום אחד מסוף ימי
נדה ויזבת עליו ששה ימים מימי הזיבה. ואין
לנדה טערה אלא בימיה 115. וכן שנויה בכמה
מקומות במסכתא זו 116. שהראה יום מ"א
לזיבה ויום פ"א לנקה הרי היא תחלת נדה.
ואין מונין לימים שמקודם לכן. והטעם לפי
שכבר נשלם המניין. והרב ז"ל 117 הורה ביולדת

שמפסקת ומתחלת למנות מתחלת ראייה שלאחר
מלאה. ולדבריו צריך הוא להביא ראייה מן
התורה לשנוי זה. שהוא משנה הולדת מאשר
נשים שאפילו כשאין ראות הן מונות ימי
נדה וזיבה כאלו הן ראות 118. ועוד דהא בפ'
בנות כותיים 119 אמרי' דלכילי עלמא נדה
ופתחה מכ"ז מנינן. ואם היינו מונין משעת
ראייה ראשונה כ"ז בימי זיבה קאי לה 120. ועוד
מהא דתנן 121 היתה למדה לראות יום כ"ז
ואוקמה שמואל ס"ו לטבילתה שכן כ"ז
לראייתה וכו'. ואם אתה מונה כל ימי נדה
וזיבה לתחלת ראייה ראשונה שראתה זו. כי הדרי
איתו כ"ב תליתאי בימי זיבה קיימי הניאך
קבעה וסת בכך שאין האשה קובעת וסת ב"א
כראייה התם בשלהי בנות כותיים 122. ואין
הוסת נקבץ אלא בשלושה הפלגות כדבעינן
לפרושי לקמן 123. וכל שכן לרב הונא בריה דרב
הירשע דקשיא דאמר אינה חוששת בתוך אחד
עשר. וכל זה במסכתא האת ותמיהני עליו אמ'
העביר עיניו בפתחי נדה במס' ערכין 124. ודעו
רבנן טועה שאמרה יום אחד טמא ראייה פתחה
שבעה עשר. פירש שאפילו היו תחלת ימי נדות
הרי השלימה עליו ששה ועוד י"א אחריהן
נמצאת חזרת לתחלת נדות. וכל שכן אם היה
בימי זיבה שכבר עברו ימי זיבתה וימים
שהיתה הראייה להיות נדה. ואלו לדברי הרב
ז"ל א"א. דהא איכא למימר 125 שאותו יום

לי"א. 118 ע"י ס"ט שם פ"ו ה"ב שרי הרימ אלא
משמשת רביע ימיה וקאי אכ"ח ימים הראשונים.
ומשמשת רביע ימים כמה שהיתה משמשת אלמלא
היתה בחלי זה ורמז על כך במאורי. וע"י ד"ה הרי"א
(עמ' ערה). וכבר האריכו האחרונים בזה וע"י מרכבת
המשנה בארבע. 119 בנדפס בספרות: ל"ו [תתחלק
ע"י]. 120 ע"י מ"מ שם הכ"ב שביאר דעת הר"ב.
121 כלומר בפעם השניה. דהם בעשרה השלישים
חבשה שם ימי נדה וה' ימי זיבה ועיקר החשבון
לרמב"ם דכ"י ראשונים הטמאים ד' ימי נדה וז' ימי
זיבה. בעשרה השנים שאין רואה בהם. ה' ימי זיבה
וב' אחרונים ימי נדה. כ"י ראשונים שבהן היא סופרת
ז"ו וז' משמשת. ובפעם זו ימי שימשה כ"ז זיבתה
אבל בפעם הב' הדיעו כ"י השלישים ה' ראשונים דהם
השלמה חשבון ימי נדה. וה' ימי זיבה. האלו בר'
רביעיים סופרת ז"ו ובמשמשת רק ב' ימים ואין כאן
ימי שימשה כ"ז זיבתה. וע"י מ"מ שם הכ"ב שביאר
דעת הרמב"ם שכיבוי זיבתה היינו כל הימים שהיא
רואה. חזק מהר של נדות הראשונים. שהרי בכל סדר

תספור ז"ו וז' ימים ימי שימושה. וע"י ערוך לגר.
122 אבל לדעת רבנו שאין האשה נעשית תחלת נדה
משנעשית זבה גדולה עד שתספור ז"ו. 123 כלומר
שנפעטות אף לנדה ספירה אלא בימי נדה אבל כ"ז
זיבה לא. ובמס' ש"כ ז' והרי"א ס"ל שכשם שזבה גדולה
כסוף ימי זיבה סופרת נקיים תוך ימי נדה היה
לרואה כסוף ימי נדה שטומאתה נמשכת תוך ימי זיבה.
124 כ"מ בנדה לה. א ע"י. ורש"י שם דה כ"ז.
וע"י ג. ב במשנה. 125 איסור' פ"ו ה"ב וע"י ס"ב
שם וע"י פרדס רימונים בפתחי נדה (עמ' ה. ג.).
126 וכן הקשה ברשב"א ובשלמא לשיטה רבנו כל
שעבר עליה י"ז בלא ראייה דם חזרה לפתח נותה.
וע"י שם בחר הרשב"א בהצרות א' וב' שמבאר החילוק
ע"י שם. 127 לעיל לה. ב. וע"י מהרש"א ומהר"ם
שכתבו שם ראייה זו. 128 ע"י פרדס רימונים שם
אות ד בארבעה. 129 לעיל לה. א. 130 לקמן
סה. א ז"ה ראות. 131 לה. א. וע"י רשב"א. וע"י
חז"ד ס"ט קטו וחז"א סה ס"י ע"א ופרדס רימונים
שם בארבעה. 132 צ"ל: למיחש.

משא"א לומר שא"א לספירת זיבה בימי נדה
כמ"ש. וכן פ"י שם רש"י ז"ל 111.
והוא דאקשינן הני ארכיבין הוה מפורש
בדברי הר"ד אב"ד דיל י"ו והכי מקשה בשמונה
ימים הרביעיים למה תשמע שבעה והלא צריכה
היא לשמור יום א' לספירת עשירי ואחד עשר
של ימי זיבה שראתה בהן בשמונה השלישיים.
וכדאמרן ברישא דהיינו שימור בעת זפריק רב
אדא ואת אומרת ימי נדה שאינה רואה בהן
עולה לה לימי זיבתה. כלומר של זוב קטן.
ולפיכך יום א' של זו רביעיים שהשלימה בהן
ימי נדתה עולה לה לספירת שמירה של יום
עשירי שאמרנו. ואין דברי רש"י ז"ל נהוין
בה 112. אבל דבר שהכל מודים בו שאין ימי
נדה מתחילין עד שתספיר נקיים. ובראו נצותו
על הרמב"ם פאסי ד"ל שכתב בחבורו 113 שהאשה
שראחה חחלה מונה שבעה לנדותה. וסמוך להן
אחד עשר. ואח"כ מונה ז' לנדה. אעפ"י שאינה
רואה בהן ואחריהן אחד עשר. ואם ראתה בהן
הרי היא זבה וכן כל ימיה. ואם קבעה לה וסת
תחלת הוסת הוא יום נדות ומנו מונה שמונה
עשר ומונה שבעה לנדותה. אף על פי שלא
ראתה. ואם ראתה אחריהן באחד עשר זבה היא.
עוד שבש וכתב 114 שאפילו ראתה ס' ר"י ואחד
עשר ושנים עשר הרי זו זבה ותחלת נדה. וכל
אלו דברי הרב א"י שלדבריו לא תמצא לראיה
שבעה טמאים ושבעה סהורים משמשת אלא
שבוע שני. ולסוף תשעה שבועות משמשת ששה
ימים בשבוע העשירי. חמשה ימים משבוע
שנים עשר. ופתחה של זו לסוף שמונה עשר ימי

עשי שהוא שבוע שני בכל כ"ה יום. 107 כלומר
צריכה לשמור בו ז"ו. מהו אין עולה שהרי יש בהם
ז' ימי נדה. 108 כלומר השמינה ימים התמימים.
109 צ"ל: כששה 110 לקמן עמוד ב. 111 לעיל
לה. ב. 112 ז"ה מה. 113 וכע"ז כתבו בחוסי
סאן. וע"י חוסי לעיל לה. ב ד"ה מה שכתבו נמי
דקדושת הגמ' כגן אובה קטנה. וע"י רשב"א וריטב"א
ומאירי. וע"י פרדס רימונים פתוחה א"ח ו. 114 ע"י
במזיגא שמשפך קעין ה"פ שדחה רבנו. וע"י רשב"א
ע"ב ורש"י ש"י בראב"ד. וע"י בהצרה ב' שם.
115 איסורי ביאה פ"ו ה"ו ע"י. וע"י רשב"א ש"כ
גם הר"ת. וע"י ב"י ס"ף ס"ה קפ"ג. וע"י מ"מ איסורי
שם. ופ"ח ה"ט. 116 כך יוצא ל"ז שיח הרמב"ם
117 ב"י בספרות: אחד עשר שבועות [ששתבת י"ח

הראשונים משמשת רביע ימיה כהו"ך
שמונה תעשרים יום. דאלמא פתחה של זו
מכ"ח לכ"ח שמע מינה שאין האשה נעשית
תחלת נדה משנעשר זבה גדולה עד שתספור
נקיים שלה 118. שהרי בשבוע שלישי שהיא
טמא זבה גדולה צריכה שבעה נקיים 119. ואם כן
ימים הראשונים. ואם תאמר כג' האחרונים
נעשית תחלה נדה. נמצאת בשבוע חמישי שהיא
טמא זבה גדולה צריכה שבעה נקיים. ואם כן
היאך פתחה של זו בתחלת כ"ח. הרי כל אותו
שבוע ה' בימי זיבה הוא נעשית בו זבה גדולה.
ובשבוע ו' משבחה נקיים. ובשבוע' שהוא טמא
ששה ימים שבו ימי זיבה הן אינה משמשת
בשמיני. נמצאת שלא שמה בכ"ח שנים כלום.
וכן נמי מדקתני סיפא משמשת חמשה עשר יום
מתוך מ"ח. ש"מ כה"ג. דאי לא תימא הכי הרי
שמונה חמישים 120 ארבעה האחרונים מתחלת
ימי נדה נמצאו ימי זיבתן כלין בשבועה 121
של שמונה ימים השבועיים. ואנו אומרים
תחלת נדה של זו שתזרת חלילה. וכן סיפא
דקתני וכן למאה וכן לאלף. כלומר דבאה
טהורין. שבעה הראשונים תחלת נדה והשאר
כולן ימי זיבה הן. ומאה טהורין ז' לספירה
וכולן לתשמיש. והיינו ימי שמושה כימי זיבתה.
אלמא כלן ימי זיבה הן שמשנעשית זבה גדולה
עד שתספור שבעה נקיים אין ראייתה אלא
סתירה לספירתה. אינה מונה בהם ימי נדה.
ור"ש בפרק בנות כותיים 122 מה ימי נדתה אין
ראויין לזיבה ואין ספירת שבעה עולה בהן
כלומר לפי שא"א. והם אמרו וכי דנין אפשר

106 רבנו מנכס כאן את שיטתו ומשיב על שר הרמב"ם
ובלקמן. פירו בנתיב הקשו כע"ז על רש"י בה"א.
וביאר הדברים ולרש"י חשבו תחילת נדה מיד אחר
ימי זיבות ואפילו לא ספרה לנדה ז' נקיים ולפרו'
בכ"ח השנים אינה שמשכה כלל שהרי כל שבוע
שכיבי היא זבה גדולה שבוע שמיני או שיעלו לז"ו
או שגם לכן אין עולות כיון שאמצעיות היו של נדה
שאין עולות לימי זיבה. אבל לדעת רבנו החוספות
אין באים ימי נדות רק לאחר ז"ו. וכל שאלה הגמי'
היא לענין זבה קטנה דבעי שימור. אבל לזבה גדולה
איתה חזרת להיות נדה רק לאחר ז"ו. ולשיחבם מכ"ח
לכ"ח חוזרת לפתח נדה. לפי שבשבוע הרביעי שהיא
טהור היא לספירת השלישי שהיתה בו זבה גדולה
ונמצא שבוע חמישי תחלה נדות ומשמשת שבוע

בתוך אחד עשר (היום) [היה] וכשעמדה אחריו שבעה עשר נמצא עומדת בימי הויבה למנין הראוי. וכן כל השמחה ומדאמרינן התם בני חמשה ארבעה ימים טמאים ראיתו, וכן כולם. אשתכח בהדיא רמשה שנעשית ובה גדלה אינה נעשית נדה לעולם עד שתספור שבעה נקיים שלה ואין לי להאריך ¹³³. וכן יש שכתב בחבורי הראשונים בקצתם כגון רב סעדיה ¹³⁴ שכתב שכל אחד עשר יום שבין נדה לנדה בשלושה ראיות בשלושה ימים נעשית ובה גדלה בין בצופנין בין במפורש. וה' טעות מחפוש סאן ובכמה מקומות דרצופנין בעינן ולא מפורשין. תעל כיוצא ברבנים הללו ידון כל הדיוט. שהטורה משתכחת מלומדיה האין אדם מוציא הלכה ברורה במקום אחד ¹³⁵.

סליק פרק בא סימן

פרק שביעי: דם הנדה

[גו. צ"א] אכן מסמא. כבר פירשחיה במסכת שבת בפרק ר' עקיבא. בתוספות: בשמו של רבינו הם דיל שהיא אכן גדלה שמישמת על משכב הזב ומרשבו ואדם שהור יושב על האבן תטמא מדין נישא. שהרי משכב הזב נישא אותו, וזה היכטו של זכ שלא מצינו לו זכר בכל התורה כולה שכל טומאה המסיטות. טהורות חוץ מן הזב. וריבה הכתוב אף משכב שלו ומרשבו הנישאים תחת האבן כדאיתא בתורת כהנים ¹³⁶. וכן אם היו בכף מאזנים וכדו' הן ממטמא בהיט ¹³⁷. וכן דם נדה שהוא רוצה כאן לטמא תחת אבן מסמא

133 עיי רשביא הנהיה שט. תפי מים פיה הביו.
134 הובא בתפי דיה ארבעה עי. תפי תוספות הראש. 135 ועיי בערלי' שכתב שגם רס"ג מודה בשמחה יום אחד ששבו אין מספרן לימים אחרים. 136 עיי שבת קלה. ב.

1 טב. א ויה וטמאה. (עמ רסא) ושם באריות.
2 עיי כגון דיה אבן. ותפי שבת שם דיה באבן. תרובין כו. א דיה כל שהזב. שהיי לרית כו' תנו (מהר"ל שליוו). ריש כלים פ"א ט"ב מהו רבנו בשבת שם (עמ רפג) כתב כן בשם ר"ח ועיי ר"ח שבת שם.
3 שבת ט"ג. ב. 4 טמא ומצורע דובים פיה היא

לומר. שיהא לו היסס כזכ בין תחת האבן בין בכף מאזנים. וממעיטין ליה. מדכתוב והנשא אותם דכמשכב יושב הוא רממא באבן מסמא להכלים שעליה כדמפרש בתורת כהנים. וכתב אותם למעוטי דמה. ולצון רש"י הוא. הלשון שפי' בתפי' כתבתי שם במסכת שבת.

שכא ועשה. עורות אביו ואסו שטיחין. מפורש במסכת חולין בפרק העור הרוטב ¹³⁸. [גו. צ"ב] אסר ר' יהודה סדסקרתא סלקא דערך אמינא שעיר המשתלח יוכיח וכו'. תיבא הוא למה חזר והוכיח המעט שזחה את הבריהא קל חומר שלו. ולמה הוצרך לומר כן לפי שאלתו חזרו טמא למה לי. ויש לומר שוו הבריהא השגויה למעלה שעיר המשתלח יוכיח לא היתה שוויה בבחי'מ. ורבא לא היה יודע אותה כמיש בפרק גנות כותיים ¹³⁹. וכן ר' יהודה כדסקרתא לא שמע אותה. השיב לתרן דאיצטריך ונבו טמא. היה קשה עליו בקצי הוצרך לומר שמדין ק"ו נמי לא אית' כן מפורש בתוספות ¹⁴⁰.

[גו. צ"א] ודילמא כהן טמא הוא. לאו למימרא דכהן טמא מותר ליטמא. שלא אמרו אלא בחבור אדם במת כדאמרינן במסכת נירי: היה צמר בבית הקברות החשיטו לו מתו ומת אחר ונגע בו יוכל יא חייב. תלמוד למר' לא חלל. יצא זה שמתחיל תעומד. ומוקים לה התם בחבורי אדם במת. וא לא הכי חייב אלא הכי קאמרינן דדילמא כהן טמא וקסברי כותיים שאין טמא מותר על הטומאה ¹⁴¹. אי נמי כהן טמא דיומי הוא. וקסברי כרבי עקיבא דאמר במסכת שמוות ¹⁴² טמא בו ביום ר' סרפוס מדיב ור' עקיבא נטור. וכבר פירשנו בארובה בפרק ידיעות הטומאה ¹⁴³.

היב. 5 עיי שבת פ"ג א חובים ט"ב פיה.
6 לעיל לג. א. 7 שם. 8 עיי דיה אי מה. 9 לטויו: יעשה אדם. 10 קכב. א. 11 לג. א. 12 עיי תפי הראשי דיה אצטריך. 13 מג. ב ועיי בח"ב. 14 ויקרא כא. ג. 15 עיי תהיה ודילמא. 16 אבל רבתי פיה הירטנו. ורבנו פוסק כר' סרפוס. מהו ר"ח בתפי שבעות ז. א ריה גזיר פסק כר"ע והמיר לכהנים ליכנס נהדיק באותו יום ועיי ר"ח פ"א. 17 שנתות שם רשם האריך רבנו. וכן בתהיא. עמ' הכותם (מהר"ל רח"ש עמ' קלה) עיי. והתחיקו בגזיר' עיי מהר"ל אבל היו ועיי רבינו שם. ורמב"ם הל' ונוי פיה היו ושרע ירד שגו ו.

והענין ¹⁴⁴ הכותיים. בטומאת כתמים. אף על פי שכתמים מדבריהם החזוקו בהן. שהן סבורין שטומאתן תורה דאינהו לא דרשי ¹⁴⁵ בבשרה עד שתרגיש. אי נמי בכתמים שמרגשת בהן הן נזהרות ושל ספקת לא חששו להם ¹⁴⁶. וכן כנפלים הירין הן בטומאה כטומאתן אף על פי שאין קוברין אותן לדבריו דר' יהודה ¹⁴⁷. שאם לא היו חזקין בהם נמצא כולן בחזקת טמא ממים. האנן לא תנינן ¹⁴⁸ אלא בעולי ברות וכשטבל לאותה טומאה טהור כדאיתא בפרק גנות כותיים ¹⁴⁹.

הסככות. פירש רש"י דל' ¹⁵⁰ אילן המיטך על הארץ הוא סמוך לדרך בית הקברות וימנין דמיטרמי בין השמשות וקברי התם. התינו ספיקיהו ¹⁵¹. הפרעות אבנים גדולות ובלטות מן הגדר וקבר תחת אחת מהן אינן יודעין תחת איזה מהן. ותמה הוא אם כן ספק טומאה הוא. איה הוא ברשות היחיד ספק טמא. אם היה ברשות הרבים ומרו עליהן מפני שהחזקה שם טומאה. למה אמרו בכתי מהלך על פני סלה דאמק. שמא תולה הוא בספק טומאה ברשות הרבים דספיקו טהור וגורו דרבנן לית ליה ¹⁵². ועוד השיב הרב ר' אברהם בר דוד ¹⁵³ דל דאם כן כל זיוק וזוחטרות נמי ומאי שב אבנים דנקט. ופירש הרב דל שהסככות אילן שענפיו אחת למעלה האחת למטה ואין שם אהל. אלא שראוין את העלינה כאלו הן למטה התחתונות כאלו הן למעלה. ואף על פי שאין העליונות כדין ¹⁵⁴ התחתונות אלא שעדין נשאר

18 צ"ל: ובענין הכותיים. 19 לקמן עיי. ועיי רשביא ור"ן. 20 בפשטות מש' ודורבנן לית בהו ובתי הריא משמע דהר' מיקוטא בלא הרגשה למעוטי לא חששו. 21 עיי לעיל גו. ב בהדיא קוברין. 22 לעיל לא. ב. 23 לג. ב. 24 דיה אילן דדיה פרעות 25 לשון תהיה ספיקיהו הוא הוסיט רבנו בביאור דבוי רש"י [ובבר' הציון בהר' הריא שאין לשון זה נמצא בכ"י רש"י]. תראה בביתו רש"י על פי מה שכתוב בחכמה בגלגל שיש ברש"י ב' פירושים [וכיה בחוסי' פ"ק ה. ב דיה אילן]. ונדאה דכפי א' ט"ל לרש"י דכותים לית לרובנן אבל חיישי אפילו לטמאה מהיה [וכן מסין דברי רש"י במשנה דיה סככות]. וענין טכסת הוא ספק אי איכא קבר. ורבנו בסמוך הקשה מפני' דאי ברה"י הא ספיקא טמא עיי. ובר"ן ח' וכוותים לא גמר מסתה זמינא דבהיי ספיקו כמא מהיה עיי. ולאורה היינונו משה מאור דהא להאי עיי חיישי לטמא. ומאי הועיל תירצו. ואי נמצא

שם אייר מועט נעשה כולו (אור"ח) [אהל] ש' שלם. וכן הפרעות. אבנים שיוצאות מן הגדר אינן נוגעות זו בזו אלא שראויות לקבל מעזיבה. נעשה אהל שלם ומביא טומאה מדבריהם. ועשאות כספק טומאה. והו ספקן שאין אהל שלהם שלם. ובשקברו שם כדאי מידו. ואף על גב דאמרינן בסוכה ¹⁵⁵ שאין אומרים גזר אהית וגזר אטיק אלא בתוך שלשה משום לבו. וגבי קורות הבית תנן ¹⁵⁶ שאפילו אין ביניהם ספה טומאה תחתיהן ביניהם טהור אלמא לא כסתום דמי. שאני הבא דכין שהכל מאילן אחד ומכחול אחד הוי חבור ומשלים אהל שלהן. כך כתב הרב הגו' ד"ל. וכענין הזה שגוי בחוספות סהרות ¹⁵⁷. ומיהו דקא שאין בין הענפים של סככות פותח טפה. שאם היה ביניהם כדאי פותח טפה. מפסיקין.

אמר ר' יוחנן ככהלך וכא על פני כולה. ה"נ איכא למיחש דלמא טמא הוא. אלא באוכל תרומה הוא דמתקמא דמיא דרישא דמתניתין ¹⁵⁸. ומשום דפירשה ארישא מקצר ועלה. ותמה הר"ר שמחא ד"ל אלא מתביחין דקתני נאמנין לומר קברנו שם את הנפלים אינן נאמנין על הסככות. וא ודאי כשם שנאמנין על הנפלים ככהן שלהם אוכל תרומה שם כך נמי נאמנים על הסככות במהלך שם האוכל תרומה. חו אינה קושיא. שהמהלך ובא על פני כולה היכי שעובר בכל שהיה ¹⁵⁹. שאפילו לא היה הכותי חושש לאהל הסככות נטמא בקבר עצמו אם היה שם. ונאמן על גופו של קבר הא על טומאת

הרין הנין ברש"י דלספקא לא חיישי. איכ מאי משני בסמוך דאמנן כמהלך על פני כולה. והא אכתי מדי ספיקא לא נפקי. ד"ל דהאי וחיישי לטמא מיהו כל שלא הלך ככילה הר"ל לבותיהו פ"ט. ספק איכא קבר וספק נפק. אבל כמהלך על פני סלה דאיכא ספק השקול שפיר נאמנמ. ובה כהנוראים קושיית הראשונים לרש"י. [ועיי רשביא פ"ק ה. ב שכי' ומירי בהדיא וסברי דטומאה דאיריפתא היא ולית להו ורשא דרבנן ומיהו בערוו גידתא לא מצינא דליל ולפג עור]. 26 כבר בארנו בהצ"ה לעיל. 27 ל"מ בעת. ועיי רשביא ור"ן. וברשביא פ"ק בשם הר"ש. ועיי ר"ש אהלוח פ"ח מ"ב. 28 ברשביא: ככין ועיין חידושי הר"א. 29 וכן ברשביא וחי הרי"א. 30 כב. א. 31 אהלוח פ"ח מ"ב. 32 תוספתא אהלוח פ"ח ה"ה. ועיין תוספות כאן בפירוש הב' ור"ש אהלוח שם. 33 וכן כתבו בתוס' דיה אמר. 34 כלומר לארט ולרחנו.

9

ביאורים

קפג (א) אע"פ שלא יצא לחוץ. עיין ט"ו סק"ב וכדי לנצר דבריו נעמיק לשון הטור. זה לשון הטור משרבו הגליות חשו שמא יצאו לטעות נאסור כרת שמא תראה אשה בימי נדה ו' ימים ויהיה הכל דם טהור ובשביעי תראה דם טמא, וקצורה לטבול בליל שמיני והיא צריכה עוד ו' ימים החמירו לטמא כל מראה אדום וכדי שלא יצאו לטעות בין ימי נדה לימי זיבה הוסיפו חומרא אחר חומרא עד שאמרו שאפילו ראה טפת דם כתרדל חשב ו' נקיים עכ"ל הטור. וכחז הט"ו דיש מגיהין "ושמא" וכוונת דברי הטור לפי הגה זו כך הוא שמתחלה כתב ב' חששות. חשב הראשון מחמת שאינן נקיאין במראה דם יצאו לטעות נאסור כרת שיטעו לומר על דם טמא שהוא טהור. חשב שני שמא מטבול בליל שמיני והיא צריכה עוד ו' ימים. ואח"כ כתב הטור למקן שני החששות חשב א' תיקנו כמה שטימא כל מראה אדום ולמקן חשב השני שלא יצאו לטעות בין ימי נדה לימי זיבה החמירו לישב תמיד ו' נקיים. ועל זה הקשה הט"ו להתחלת דברי הטור בחשב השני הוא בימי נדה גופיה רמי זיבה מאן דכר שמייה:

הלכות גדה

סימן קפג

אשה שרואה טיפת דם צריכה לישב שבעה נקיים.

ובו סעיף אחד:

א אשה שיצא דם ממקורה בין [א] באונס בין בדצון טמאה והוא [ב] שתרגיש ביציאתו ומיהו משתרגיש בו שנעקר ממקומו ויצא טמאה (א) אף על פי שלא יצא לחוץ ואפילו לא ראתה אלא טיפת דם [ג] כתרדל יושבת עליו שבעה [ד] (ב) נקיים:

נחשב השני הוא בימי נדה גופיה רמי זיבה מאן דכר שמייה: וזוה הגיה הט"ו דכן ל"ל צטור דמשום שלא יצאו לטעות נאסור כרת החמירו לטמא כל מראה אדום ושמא תראה וכו' וכוונת הטור לפי הגה זו דנחשב א' נותן טעם לחומרא מה שטמאו כל אדום, ולחשב השני דשמא תראה ו' ימים דם טהור ובשביעי דם טמא תקנו חז"ל שהיא צריכה עוד ו' ימים דהיינו עם יום הראייה ומה נותן טעם לזה שמתקן רבי מחמלה בנדה (דף סו) (ע"א) ואח"כ כתב חשב השלישי שלא יצאו לטעות בין ימי נדה לימי זיבה כזה נותן טעם לחומרא דרבי יוחנן (נדה סג) שמקנו ו' נקיים. ועל זה הקשה הט"ו ו"ל דלמה לי חשב אמצעי ומירונו דחוק דהא מחמת שאינן נקיאין במראה דמים ממילא יש טעות בחשבון ימי נדות וימי זיבות דלמה יודעת מאימתי מתחילין הימי נדות:

→ ובעיקר דברי הרמב"ם שהשיג עליו הרמב"ן צמיושו לנדה דף נ"ד (ע"א ד"ה והא דאקשינן) מהרבה סוגיות וחשביה לטועה נדרת משנה נ"ל ליישב דבריו דזה לשון הרמב"ם (נפ"ו מהלכות איסורי ציאה ה"ו) וז"ל מיום שהקבע לה וסת עד שתעקר הוסת וזו מצוה מדבריו דדוקא אשה שאין לה

וסת סופרת לעולם ו' ו"א אצל שיש לה וסת מתחלת לספור מיום וסתה ימי נדומה אף שכל יום וסת באמצע ימי הזיבה משום דרחמנא אחר גבי זבה ויקרא טו כה) בלא עם נדמה ריוס הוסת עם נדמה היא. וכן כתב (ס"ח ה"י) וז"ל כיצד חוששת לוסתה וכו' שכתב המגיד משנה שם וז"ל דחוששת שמא וסת היה וממנו ראוייה להתחיל ימי נדות או לאו וסת הוא יומי זיבה הן וכן מצוה צהרנה מקומות ברמב"ם ובמגיד משנה:

→ ובזה נבוא ליישב השגות הרמב"ן דמה שהקשה מערכין דף ח' (ע"א) מהא דאין פתח בטועה דאמר החס דיוס אחד טמא ראיתי דפתחה (י"ו) [י"ז] יום ה' ולהרמב"ם החשב לעולם עומד, ולפי מה שכתבתי לא קשה מידי דצדדיא כתב הרמב"ם בפירושו המשניות דערכין (פ"ג מ"א) וז"ל ומה שאמרו ב"י אין הכוונה הן וכו' עד שאחר [אומן] זמן תקבע לה וסת לנדמה וכו' (נפ"ח מהלכות איסורי ציאה הלכה י"ז) וכיצד היא עושה למקן וסתה וכו'. וכוונת הרמב"ם נראה כיון דאין האשה קובעת בימי זיבה הקמוכים לימי נדות שראתה בהם ובימי נדות וזיבות שהם בלא ראיות רק לפי חשבון קובעת וסת כמו שכתבתי לעיל ואח"כ אשה זאה הטועה כשהרצה לקבוע לעצמה וסת למתן חוכל להתחיל לספור ממנו ימי נדות וזיבות לא תוכל לקבוע עד אחר שלא תראה י"ז יום משום חשב דשמא היום טמא תחלת ימי נדה היה ואין ראוי לקבוע וסת עד אחר י"ז יום שאז תודאי הוא מימי נדות הן וזיבות שהן רק לפי החשבון הקובעת בהם וסת וכן צ"ב ג' ימים טמא ראיתי דאמר שם דג"כ פתחה י"ז חוששין שמא יום האחרון התחלת ימי נדמה היה ולריכה להשלים עוד י"ז ימים ואח"כ כשהראה תוכל שוב לקבוע וסת וכן כתב בפירושו המשניות ע"י ש:

(ב) נקיים. בש"ך סק"ד יש טעות סופר וכן ל"ל זה לשון העטרת וכו' בי"א ימים שבין נדה לנדת וחזרה וראתה [נראש חודש וכו'] וזוה וראתה [א] נט"ו ולא ראתה צ"ח וכו' ומדייק הש"ך דמזה מוכח דלא ק"ל להרמב"ם דלהרמב"ם אין חילוק בין ראתה ללא ראתה לחשבון ימי נדות וזיבות:

אב"ר קשה לי על דבריו דודאי לענין קבועת וסת אף להרמב"ם יש חילוק בין ימי זיבה הקמוכים לימי נדות שראתה בהן בין ימי נדות וזיבות שהן רק לפי החשבון ולא ראתה בהן ב' והטעם כמו שכתב הראב"ד (שעה"י מו"מ/ו: חמ) וז"ל דקים להו לרבנן דבשבעת ימי נדה דמים מתמרקין ואינן חוזרין עד י"ח יום עכ"ל וכ"כ הרמב"ם צדדיא לענין ימי נדה וז"ל (נפרק

חידושים

קפג [א] באונס. פירוש על ידי קפיצה: ברצון פירוש כפי טבע האשה. ט"ו: [ב] שתרגיש. עיין ביאורים בסימן קפ"ו ס"ק י"א שג' מיני הרגשות יש. א' שנפתח מקורה. ב' שנודעזע גופה. ג' כשמרגש שדבר לה זכ ממנה כפנים. והיינו מדאורייתא אבל מדרבנן טמאה אפילו בלא הרגשה. ואם מצאה דם בבדיקה אפילו בלא הרגשה הוא דאורייתא דאימר טעתה

קפג א כן הגיה "כדם שלמה" על פי לשון הלבוש: בן זכמו שמוכיה החו"ד בהמשך דבריו: ג) ר"ל במעין פתוח כפי שפירשו הם מעין סתום, אבל לא מיירי במעין סתום כפי שמפרש להרמב"ם (דזה לא שייך כלל לפי שיטתם דלשיטתם אין מתחילין ימי זיבה אלא אחר ימי נדה שראתה בהן). אלא שהוכחח החו"ד היא דעכ"פ מבואר מדבריהם דיש ללמוד ימי זיבתה מימי נדמה שלא אמרו שאינה קובעת בהן אלא כשראחה ממעין פתוח, כמבואר בנמרא (יא) לענין ימי נדמה, ומדבריהם נלמד להרמב"ם לפי שיטתו בהגדרת "מעין סתום": דן זה לשון הרמב"ם כל ימי האשה מיום שיקבע לה וסת עד שתמות או עד שיעקר הוסת ליום אחר תספור לעולם שבעה מחחלת יום הוסת ואחריהן אחד עשר נואחריהן שבעה ואחריהן אחד עשר עכ"ל: ה) בועזה שאמרה יום אחר טמא ראיתי היום ואינה יודעת אם בימי תחילת נדות הוא וצריכה למנות ששה הוא, אם באותן י"א ימי זיבה הוא ואינה צריכה לשמור אלא יום כנגד יום. פתחה י"ז. שאם לא תראה עד לאחר י"ז לכך מיום זה או חזרה לפתח נדומה למנות ששה והוא, דממה נפשך לאחר י"ז לכך מיום זה יצחה מספק של ימי הזוב דאם יום זה שראחה מתחלת ימי זיבה היה

הגהות והערות

כיון שכלו י"א יום יצחה ימי הזוב והרחיקה ראייתה שלא ראתה עד לאחר י"ז ותחלת נדה היא, ואפילו אם חאמר שיום זה תחלת נדה היא אעפ"כ יצחה ימי הזוב שהרי עברו ו' להשלמת ימי נדומה וי"א שבין נדה לנדת הרי י"ז ולאחר י"ז כשראתה תחלת נדה היא. עד כאן לשון רש"י בביאור הסוגיא שם. ומוכח משם דכשהרחיקה ראייתה אין מתחילין ימי נדה עד שתראה והוא דלא בהרמב"ם: ון א"ן הכוונה שתהא כל הזמן הזה אסורה על בעלה אלא כענין שזכרנו שאחר אותו הזמן תקבע לה וסת לנדמה, כ"ה ברמב"ם שם, ומשמע שהגידון הוא כיצד לקבוע לה וסת חרש, ומה מוכיח החו"ד שמה שאמרו פתחה ב"י אין הכוונה שאחר י"ז יודע חשכונה שעומדת בימי נדה כמו שפירש רש"י, אלא הרמב"ם מפרש שאחר י"ז יתכן אפשרות להתחיל ימי נדות והוא אם תקבע לה וסת אז שאז תתחיל מיום הוסת חשבון נדות כמו שכתב לעיל שמתיר כשמגיע יום וסת מתחילין ימי נדה, אבל קודם י"ז יש לחוש שמא בימי זיבתה היא ואין אשה קובעת וסת בימי זיבה, משא"כ אחר י"ז אפילו אם בימי זיבה היא תוכל לקבוע וסת לפי מה שכתב החו"ד לעיל דבימי זיבה שאחר ימי נדות שלא ראתה בהן קובעת וסת: ון ס"י מימי נדות או זיבות:

ביאורים

ומה שכתב צפרק מ' מהלכות איקורי ב'א' הלכה י"ז ראתה יום אחד או שנים משלמת עליהן השבעה, הכוונה להשלמה דנקט בהלכה ח' י"ז דהיינו דאפילו נב' ימים משלמת עוד ו' ימים דנהדיא קמי נצרייתא בערבין (שם) ב' ימים פתחה י"ז, וכן מה שכתב בהלכה י"ח ט' ויוצאת ה' ימים לא קאי רק אד' ימים אבל נב' חמשותף

ו' ו"ח דג"כ קמי נצרייתא (שם) דגבי ג' ימים פתחה י"ז, יש שם טעום סופר במגיד משנה שם וכן ל"ל שם ב' לויצה וא' לנדות י. ועדיין חל עלינו לפרש הטעם יאן דנד' ימים טמא דפתחה ט"ז ולא חיישין שמה ג' ימים הראשונים מימי יוצה היו חוס האחרון מימי נדה ולכרחי עוד י"ז ימים לתקן הוספת:]

והנה צפירוש המשניות כתב הטעם ח"ל ארבעה ימים נאמר ג"כ שהוא ספק וקדננה אינו נאכל לפי שאפשר ששני ימים קודם היו ימי יוצה ושני ימים מימי נדה ולא תהיה יוצה וכשאלו משערין הספק הזה יהיה פתחה ט"ז יום לפי שנאמר שאם השנים מאלו הארבעה מתחלת נדה הם יאחרו יב' מהתקופה ט"ז יום. ולפרש דנריו נראה דהנה צטועה אפילו ביום א' היה ראוי שתקבע לה וסת מחמת ספק ספיקא דהא אפילו בימי יוצה הוא רק ספק נגד קביעת וסת כמו שכתב הרמב"ם שם (הלכה ט' ו"י) יג' וכיון שיש עוד ספק דלמא לאו מימי יוצה הוא הוה ספק ספיקא רק כיון דנחתלת הטעום כבר אסרינן להספק שמשו ו' ימי נדות לא הוה ספק ספיקא כמבואר בסיומן ק"י סעיף ט' יד' אבל נד' ימים כיון שיש עליה ספק קרבן ופוסקין נחתלה דין ספק שאינו נאכל טו' לפיכך ב"ה שאל"כ שנגטרף עוד ספק לענין קביעת וסת הוי ספק ספיקא כיון שמחלה עשיתי ג"כ אותה ספק וכן (נב') [נדה] או ב' כיון שדנין לקרבן שאינו נאכל על כרחך היה שיעור הספק שרק ב' ימים הראשונים היו ימי יוצה והמותר מימי נדות ומשום הכי כל שחוקף נראיית הדם נחמט פתחה ולפי שיעור הספק (ענין) [לענין] טו' הקרבן צמה שאינו נאכל כן משערין פתחה משום ספק ספיקא דוק שם צפירוש המשנה:

סימן קפד שצריך לפרוש מהאשה עונה קודם לוסתה. ובו י"ב סעיפים:

רוב הנשים יש להם וסתות (פירוש זמן קטע אורח נשים) לראות בזמן ידוע כגון מעשרים לעשרים יום (א) או [א] משלשים לשלשים יום וכל אשה שיש לונה כן נראה לי לישב דברי הרמב"ם:

קפד (א) או משלשים. כתב הש"ך בסק"ג דאם לא קבעה וסת, נמוך שלשים מקרי שלא בשעת וסת. משמע דאין לריבה בדיקה חוץ שלשים, ולכאורה קשה דהא מבואר בסיומן קפ"ו האשה שאין לה וסת או לריבה בדיקה לעולם. לכן נראה דדוקא אשה שנחזקה שאין לה וסת או לריבה בדיקה לעולם מהטעם שכתב הר"ן (שטעום ב: דיבור ראשון) הוצא נב"י בסיומן קפ"ו (מה: סוף דיבור ראשון) דכיון דאין לה וסת נראה מעניינה שמקרים גורמים לראייתה קפיטות ואכילות יש למוש שמקרה חימוד תשמיש גורם ג"כ לראיה ומהאי טעמא אומר ר' מאיר (יב') אשה שאין לה וסת לגמרי אבל נחתלת ראייתה שעדיין לא נחזקה באין לה וסת וראתה פעם ראשונה מותרת לשמש עד יום ל' בלא בדיקה, וכן כשעברה וסתה ולא ראתה מותרת לשמש עד יום ל' בלא בדיקה דאמרינן דהיא מרוב הנשים שיום החדש או הפלגה גורם לראייתה ולא המקרים. מדע שהרי ר' מאיר אומר אשה שאין לה וסת מהאי טעמא כיון שעלולה למקרים עלולה ג"כ למקרה תשמיש ונחתלת ראייה וכן בעברה וסתה אף ר' מאיר מודה דמותרת לשמש אלא ודאי דהוא מטעמא דכתיבנא דאמרינן דהיא מרוב הנשים דהיום גורם ולא המקרים רק כשנחזקה כבר באין לה וסת כיון שראתה ג"פ שלא כדרך וסת אומר ר' מאיר והכי נמי לדין לענין בדיקה, דר' מאיר דאומר לגמרי ור' חנינא (שם) דמנריך בדיקה בחד גוונא מיירי ועיין לקמן בט"ז ס"ק י"ג ופשוט:

גם מה שהקשה הרמב"ן מנדה יז' דף ל"ט דהא כ"ב וכ"ז בימי יוצה קאי לא קשה מידי לפי מה שכתבתי לעיל דבימי נדה ויוצה שהן בלא ראות רק לפי המשבץ קובעת וסת ועוד דכיון דשתי פעמים הראשונים לא היו בימי יוצה אף דצפעת שלישיית היה בימי יוצה קובעת וסת כמבואר בצעלי הנפש

חידושים

קפד (סעיף א) (א) משלשים יום. ובחלת ראייתה כל זמן שלא נחזקה שאין לה וסת או עברה וסתה ולא ראתה אינה חוששת רק יום ל' ובחוך ל' מקרי שלא בשעת וסתה ואין צריכה בדיקה אבל כשנחזקה באין לה וסת צריכה לעולם בדיקה עיין ביאורים סק"א:

הגהות והערות

כבר דנו אוהו לחומרא קודם שנתערב וכבר נקבע לדנו כטריפה, ולכן גם כשנתערב אין לצרף הספק דשמא אינו טריפה לסי, ומה מוכיח החו"ד דגם כאן אין לומר ראימת שחראה אפילו בחוך הי"ז תקבע וסת מכח ס"ס, כיון שמיד כשראתה יום אחד קבענו לנהוג בה דיני נדות שתשב ד' ימים ולא כובה קטנה דסגי בשומרת יום כנגד יום, וממילא נקבע ע"ז זה דרי"א יום שאחר השלמת נדותה הם ימי יוצה, ולכן כשחראה כאותן י"א יום אין לצרף הספק דשמא בימי נדה היא לסי"ס מאחר שכבר נקבע שאותן י"א יום ימי יוצה הן, ודו"ק. טו' כמבואר ברמב"ם הלכות מחוסרי כפרה פ"א ה"ו וכל מקום שאמרנו שהיא ספק זבה הרי זו מביאה קרבן ואין חטאתה נאכלת. טז' כן נראה דצ"ל. ותכן כוונתו דלפי שיעור הספק [צד הספק, שמפני חשש צד זה פסקנן] לענין קרבן שאינו נאכל [והוא הצד שרק ב' ימים הראשונים היו מימי יוצה וכיום השלישי החתילו ימי נדות] כן משערין פתחה [לפי צד זה שמיים השלישי מתחיל נדות ואחר י"ז ימים מאז מתחיל חשבון חרש], והוא י"ז אחר השלישי, ט"ז אחר הרביעי (אם ראתה ר'), ט"ז אחר החמישי (אם ראתה ה') וכו': יח' דמבואר שם בהיתה למורה לראות יום ט"ז לטבילתה שהוא כ"ב לראייתה ושינחה לכ"ז לראייתה חוששת לשיניהם. ולהרמב"ם קשה איך קבעה לכ"ב וכן איך חוששת לכ"ז שמא תקבע לה וסת לכ"ז, והרי לא יחכן שחראה ג' פעמים בכ"ב או בכ"ז ויהיו שלשתן בימי נדות: יח' עיין נדה רף טז ע"א וחוספות שם ד"ה ורב נחמן, וברמב"ם עצמו מוכח להדיא דוסתות דרבנן ממה שכתב בפרק יח' הלכה יג' עי"ש וכמו שכתבו שם המפרשים (אלא שהעירו שם על הגליון דבפירושו על המשנה סוף ס"ד דנדה פסק דוסתות דאורייתא). וע"ע בחידושי הגר"ח הלוי על הרמב"ם (ס"ד הי"ב) שגם הוא הקשה ותירץ כעין החו"ד עיין שם באריכות: יט' עיין שו"ת מהר"ש ח"א סי' יא ובשב שמתחא שמעתא ג' פרקים ט"ג בענין חזקה העשירה להשתנות:

ח' נראה דצ"ל בהלכה ט"ז דזה לשונו שם "כל אשה שטעתה ולא ידעה עת וסתה וכו' אם ראתה יום א' או ב' וישבת תשלום שבעה שמה רם זה בימי נדתה הוא" עכ"ל, ושם ודאי דצריכה לישב עוד ר' נקיים, וכמו שהתקין רבי בשרות (נדה סו.) דשמא יום ראייתה האחרון הוא החלת נדה, כמו כן בהלכה י"ז כוונתו ג"כ שהשכח ר' ימים להשלמת ימי נדה: ט' זה לשון הרמב"ם ראתה ג' ימים הרי זו ספק זבה שמא יום אחד מהן קודם נדתה ושנים מתחלת הנדה, וכן אם ראתה ארבעה שמה שנים קודם הנדה ושנים מתחלת הנדה וישבת חמשה תשלום ימי נדה י"א ימי יוצה אחר חמשה עכ"ל: י' פ"י ולא כמו שכתוב לפנינו לענין ראתה ג' ימים דחיישין שאחד מהן לזיבות ושנים לנדות. אלא צ"ל ב' לזיבות וא' לנדות, וכן הוא בדפוס קושטא. יש להעיר דנוסתתיה היא כנראה על פי לשון הרמב"ם עצמו, לשונו מובא בהערה הקודמת. ועיין בפירוש המשנה שכתב הרמב"ם "וכן אם אמרה ג' ימים ראייתי נאמר אפשר ששני ימים מהן קודם עת נדתה ויום א' מתחלת ד' ימי נדה", והוא כמו שהגיה החו"ד במגיד משנה: יא' פ"ה גם זה ממה שהקשו על הרמב"ם דבשלמא לרש"י והרמב"ן לא שייך לומר כן דאם נחוש שמא ראתה ג' ימים הראשונים בימי יוצה, הא סכירא להו דמשעה שנעשת זבה גדולה אינה שבה לימי נדה עד שחטתה בספירת ז' נקיים. אבל להרמב"ם דלא ס"ל האי כללא נחוש שמא ג' ימים ראתה בזיבות ויום אחד נדה ותצטרך עוד י"ז לפתחה לחזור לימי נדה: יב' בפירוש המשניות איחא "ישארו סן הי"א ימים שהיא חקופה קטנה ט"ז יום", וצ"ל "מן הי"ח ימים", וכן הוא במהדורה החדשה של פירוש המשניות מכת"י: יג' וב"אור' הספק מבואר במגיד משנה המובא בחו"ד לעיל שמה היא מתחלת בוסת. אחר וממנו יש להתחיל מנין הנדות: יד' דאי"תא שם דספק טריפה שנתערב כולן אסורות ואף דעל כל אחר הרי ס"ס שמא הספק אינו טריפה ושמה אינו זה, מ"מ אסור כיון דהספק הראשון דשמה אינו טריפה

אהבה. הלכות מילה פ"ג

כיני וביניך. אני הנה בריתי אתך. והקימתי את בריתי ביני וביניך. לברית עולם. ואתה את בריתי תשמור. זאת בריתי אשר תשמרו. והיה לאות ברית. ודיברתי בריתי בברכתכם. לברית עולם. את בריתי הפר. והקימתי את בריתי אתו. לברית עולם. ואת בריתי אקיר את יצחק:

נחלה למשה רבינו עליה אפילו שעה אחת אף ע"פ שהיה בדרך. וכל מצות התורה נכרתו עליהן שלש בריתות. שנאמר אלה דברי הברית אשר צוה יי. מלבד הברית אשר כרת אתם בחרב. ושם הוא אומר אתם נצבים היום כולכם לעברך בברית יי אלהיך הרי שלש בריתות. ועל המילה נכרתו שלש עשרה בריתות עם אברהם. אבינו. ואתנה בריתי

ברוך דחמנא דמייען

סדר תפלות כל השנה

תעשה. אבינו שכשמים עשה עמנו כמו שהבטחתנו על ידי הוויך בעת ההיא אביא אתכם ובעת קבצי אתכם כי אתן אתכם לשם ולתהלה בכל עמי הארץ בשובי את שבותיכם לעיניכם אמר יי. ונאמר אתה הוא יי לברך אתה עשית את השמים שמי השמים וכל צבאם הארץ וכל אשר עליה הימים וכל אשר בהם ואתה מהיה את כולם וצבא השמים לך משתחווים. אתה הוא יי האלהים אשר בחרת באברהם והוצאתו מאור כשדים ושמט שמו אברהם. אתה הוא ושנתך לא יתמו. יי מלך יי מלך יי ימלוך לעולם ועד. יי מלך כו' עד ברוך יי לעולם אמן ואמן: ברכה ראשונה שטברכין לפני פסוקי הזמירות זהו גוססחה. ברוך שאמר והיה העולם ברוך הוא ברוך אומר ועושה ברוך גוזר ומקיים ברוך מרחם על הארץ ברוך מרחם על הבריות ברוך מעביר אפלה ומביא אורה ברוך משלם שכר טוב לירדאי ברוך שאין לפניך לא עולה לא שכהה ולא כזב ולא מרמה לא משוא פנים ולא מקח שחר ברוך אל חי לעד וקיים לנצח. ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם האל המהולל בפני עמו משובח ומפואר בלשון כל חסידיו ועבדיו ובשירי דוד עבדך משיחך. נהלך יי אלהינו בשבחות ובזמירות נודך ונשבחך ונפארך ונזכיר שמך מלכנו אלהינו יחיד חי העולמים משובח ומפואר עדי עד שמו ברוך אתה יי מלך מהולל ונ בתושבחות. וקורין פסוקין אלו יהי כבוד יי לעולם ישמח יי במעשיו כו' אשרי כו' עד סוף תילים. ואחר כך קורא פסוקים אלו ברוך יי לעולם אמן ואמן. ישלך יי לעולם אמן ואמן. ויברך דויד את יי לעיני כל הקהל ויאמר דויד ברוך אתה יי אלהי ישראל וכו': ברכה אחרונה של אחר פסוקי הזמירות זהו גוססחה. ישתבח שמך לעד מלכנו האל המלך הגדול והקדוש בשמים ובארץ כי לך נאה יי אלהינו ואלהי אבותינו וכו'. וקורא השירה עד סופה כמנהג המקום. בשבת נהגו כל העם להוסיף לפני ברכה זו גוססחה. נשמח כל חי תברך את שמך יי אלהינו ורוח כל בשר תפאר ותרומום זכרך מלכנו תמיד לדור ודור ומעולם ועד עולם אתה אל ומבלעדיך אין אלהים ואין לנו מלך נואל ומושיע פודה ומציל בכל עת צרה וצוקה אלא אתה מפרנס ומרחם אלוה כל בריות ארון התולדות המהולל בתושבחות המנהג עולמו בחדש ובריותיו ברחמים רבים. אלהים אמת לא ינום ולא יישן המעורר ישנים והמקיץ נרדמים סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים ולך אנחנו מודים. ואילו פינו מלא שירה כים ולשונינו רנה כהמון גליו ושפתותינו שבח כמרחבי רקיע ועינינו מאירות כשמש וכירח וידינו פרושות כנשרי שמים ורגלינו קלות כאילות אין אנו מספיקין להודות לך יי אלהינו ואלהי אבותינו ולברך את שמך על אחת מאלף אלפי אלפים ורוב

7 נהגו י העם לקרות בכל יום ויום בשחר אחר שקורין פרשת צו וברכת כהנים קורין משנה זו. אלו דברים שאין להם שיעור הפאה והככורים והראיון וגמילות חסדים ותלמוד תורה. * אלו דברים שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא. כיבוד אב ואם וגמילות חסדים ועיון תפלה וביקור חולים והשכמת בית המדרש והכנסת אורחים והבאת שלום בין אדם לחבירו ותלמוד תורה כנגד כולם. * אמר רבי יודא בנות ישראל הן החמירו על עצמן שאפילו רואות טיפת דם כחרדל יושבות עליה שבעה נקיים. * תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא שנאמר הליכות עולם לו אל תקרי הליכות אלא הלכות. * אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא הלמידי חכמים מרבים שלום בעולם שנאמר וכל בניך למודי יי וכו'. מומזר לדוד יי מי יגור באהלך מי ישכון בהר קדשך הולך תמים ופועל צדק לעולם יהא אדם ירא שמים בסתר ומורה על האמת ודובר אמת כלבבו וישכם ויאמר. רבון העולמים לא על צדקיותינו אנחנו מפילים. תחנונינו לפניך כי על רחמך הרבים מה אנו מה חיינו מה חסדנו מה צדקתנו מה כחנו ומה גבורתנו מה נאמר לפניך יי אלהינו הלא כל הגבורים כאין לפניך ואנשי השם כלא היו וחכמים כבלי מדע ונבונים כבלי השכל כי כל מעשינו תהו ובהו וימי חיינו הכל לפניך כמו שכתוב בדברי קדשך ומותר האדם ונר. אבל אנחנו עמך בני בריתך בני אברהם אוהבך שנשבעת לו בהר המוריה זרע יצחק יחידך שנקדך על גבי מובחך עדת יעקב בנך בבורך שמאחבתך שאהבת אורנו ומשמחתך ששמחת בו קראת אותו ישראל וישורון. לפיכך אנו חייבין להודות לך ולשבחך ולפארך וליתן שבח והודאה לשמך וחייבין אנו לומר לפניך בכל יום ערב ובוקר שמע ישראל יי אלהינו יי אחד. אשרנו מה טוב חלקנו מה נעים גורלנו מה יפה ירושתנו. אשרנו שאנו משכימין ומעדיבין בכל יום תמיד ערב ובוקר ואומרים שמע ישראל יי אלהינו יי אחד. אתה הוא קודם שנברא העולם אתה הוא אחר שנברא העולם אתה הוא בעולם הזה ואתה הוא לעולם הבא אתה הוא ראשון ואתה הוא אחרון קדש שמך הגדול והקדוש בעולמך ובישועתך תרום ותגביה קרננו ברוך המקדש שמו ברבים. אתה הוא יי אלהינו בשמים ממעל ועל הארץ מתחת ובשמי השמים העליונים. אתה הוא ראשון ואתה הוא אחרון ומבלעדיך אין אלהים קבץ קיך מארבע כנפות הארץ יכירו וידעו כל באי עולם כי אתה הוא האלהים לבדך לכל ממלכות הארץ אתה עשית את השמים ואת הארץ ומי בכל מעשה ידיך בעליונים או בתחתונים מי שיאמר לך מה

א כדר תפלת נטור לית תמי' מי' ואלין :

* [קדושין ל'. עיין שבת קכ"ז.] * [נכוח ל"א מגילה כ"ג : דה ס"ז.] * [מגילה כ"ח : דה ס"ג.] * [נכוח ס"ד.]

הנהגות מייבונות סדר רב עמרם סבך טבת התורה וקורא פרשת החסיד ושונה משנה איהו מקובל ודרש [6] כדור רב עמרם סבך טבת התורה וקורא פרשת החסיד ושונה משנה איהו מקובל ודרש יי' כדור רב עמרם סבך טבת התורה וקורא פרשת החסיד ושונה משנה איהו מקובל ודרש ע"כ : [7] ומ"ד מוילל ברוב החושבות משתקין לית מרס קמא דתענית :

יד. אין האצה סמאה עד שהראה דם במקור דמיה⁵⁰, והוא המקום שחכמים קוראין אותו הדר⁵¹, ואין כל המשקים היוצא מן התדר בטמאים אלא הדם בלבד⁵², ומראות היו לחכמים שבהן מיסמאין הרמים וכל שאינו מאותן המראות, מטהרין אותו⁵³.

טו. כשנתמעט לבן של חכמים מפני כובד הגלות והכיפת הצרות, חששו שמא יבאו ליצוה בדבר שזדונו כרת שהרי אפשר שהראה האשה בימי נדה ז' ימים ויהיה של ששה דם שהורר של יום ו' דם סמא⁵⁴, ואפילו מראה דם לחכם גדול ובקי אפשר שתטעה בעצמה במנין הנדות והויבה.

טז. הרי שראתה בסוף י"א מימי הויבה ומחרתה, וטעתה היתה סבורה שראתה ראשונה בימי הנדות ומנה ממנה, ואינה ראייה למנות אלא מיום המחרת שבו התחילה נדותה⁵⁵, לפיכך עמד רבינו הקדוש ותקן שכל אשה שהראה יום א' תספור ר' נקיים ואם ראתה שנים תשב ר' נקיים, ואם ראתה שלשה תשב ז' נקיים, ובכל ימים שהראה כך היא נדונה ואינה צריכה להראות דם לחכם ולא למנות ימי נדות וויבה. יז. אפי"פ שזו התקנה אין בה בית מיחוש, החמירו בנות ישראל על עצמן שאפילו ראתה יום א' דם ספה כל שהיא יפסק הדם סופרת לה ז' נקיים⁵⁶, בין שראתה בעת נידתה בין שראתה יום א' או ב' או ה' כולן או יותר, משיפסק הדם סופרת ז' נקיים כדון זכה גדולה⁵⁷.

יח. ומפני מה החמירו בנות ישראל כך על עצמן, כדי שיהיו בכל זמן מינות מנין אחד ולא תשתנה בהנהגה בין ראייה א' לג' ימים, הרי שראתה ג' ונעשית זכה התחילה וספרה עד ר'

נקיים וראתה בז' טפה כתרדל, היא צריכה לישב ז' נקיים, ויש שאינן בקיאות בין תחלה ראייה לסתירת הספירה ייבא הדבר לידי טעות⁵⁸.

יט. תומרא ז' שנהגו בנות ישראל הוכשרה בעיני החכמים ועשו אותה כהלכה פסקה⁵⁹ בכל מקום, לפיכך אסור לאדם להקל בה ראשו לעולם.

כ. אפי"י שדין הזבה לטבול ביום ז' באחר שתנץ החמה, גורו חכמים שלא יהו ערשות כן כדי שלא יהו משמשות ביומן ויהא להן חרבות רעה שמא תראה ותסתור⁶⁰, אלא טובלת בלילה שהיא תחלת ח', ואם עברה וטבלה ביום ז' אינה צריכה לחזור ולטבול⁶¹, ויש מן הגאונים⁶² שהורו שלא עלה לה טבילה, ולא יראה זה.

פרק שני

ספירה השבעה נקיים שהאשה סופרת לזיבתה בין בזמן הזה בין בדין תורה כך היא, בודקה עצמה יפה יפה⁶³, ואם פסק הדם מתחלת לספור מיום המחרת, אפילו ראתה בשחרית ואח"כ בודקה עצמה והרי פסקה אינה צריכה בדיקה אחרת כל היום, ואין הוששין שמא חזרה וראתה בלילה או בין המשמשות אלא למחר מתחלת לספור ז' נקיים⁶⁴.

א. ראתה בזמן הזה יום ראשון בשחרית ופסקה בו ביום, אינה מתנה מיום המחרת עד שהחזור לבדוק ויהיו ידיה בין עיניה כל בין המשמשות⁶⁵, שחוקת כל יום הראשון כלו טמא שהחוקק מעין פתוח, דמים חוזרין לה אפי"י שפסקה בשחרית, ויש מיכיל בדבר⁶⁶, מכיון

52 השאלות הביא בהתייב בית ו שער ג, והג"ט בשם מהר"ם, ועיי' ש"ן שם סק"א, 53 עיי' טו א ורש"י ד"ה והבא ומהר"ש"א בדין הפסק מהרה כנדה והיה בובה, 54 משנה טו, א, 55 נדה סו, ב בראשון לא שאלתי ופסקתי שלא שאלתי וס"ל לרבנו דבסכ"ל ולהורגא, וכפ"ד דעת הרמב"ם פ"ד מאיסורי הכיור וכמ"ס הב"ם שם, ועיי' ב"י ר"ש סי' קצו, ועיי' בגמ' צמרו לו לר"י אלמלא דיה מונחות בעיניה, ועיי' בהר"א שם א"ת ו' ח, 56 ובש"ס זו כ' הרשב"א בהג"ח ובסור שם, ובהר"א כ' ש"ס שנו דעת התוס' ד"ה אמרו, ועיי' סדרי סהרה והחזק דעת ר"ש סי' קצו לענין כוון דהניק ע"ס.

שבדקה ופסק הדם ולאחר זמן מצאה סהר ה"ו בחוקת שהורה.

ב. לא בודקה עצמה ביום ההפסקה ובודקה עצמה לאחר שנים ושלושה ימים ובצאה סהר, הרי היא בחוקת טומאה⁶⁷, לעולם אינה סופרת עד שתבדוק⁶⁸, אם פסקה בזמן מיום של מחר ואילך.

ג. כל ז' הימים צריכה בדיקה פעם א' בכל יום⁶⁹, בודקה ביום הראשון או בשני או בשלישי ושיב לא בודקה, בודקה בשעת טבילתה ודיה אפילו ביום ז' בלבד, הרי זה בחוקת שהורה, שהרי בודקה והפסיקה קודם לכן⁷⁰.

ד. ישבה לה כל ז' ולא בודקה וביום ח' בודקה, אפי"י שהפסיקה כבר בטהרה קודם שתספור אין לה אלא יום אחד ומשלמת עליו ששה וטובלת⁷¹.

ה. בדיקה זאת שהנשים בודקות צריכה שתהיה בודקה בצמר גפן נקי, או צמר נקי ורף, או כבגדי פשתן ישנים שחוקין, וכילן צריכין שיהיו לבנים⁷², כדי שיהא כל מראה היוצא ממנה ניכר בה, ובגדים אלו שבודקת בהן נקראים עדים⁷³.

ו. כיצד בודקת את עצמה מכנסת את העד לאותו מקום, ובודקת בכל הורין וסדקים שבו⁷⁴ ורואה אם יש בעד שום מראה הראוי לטמא אותה, לא הכניסה העד לחורין ולסדקים אין זו בדיקה אלא קינוח ולא עשתה כלום, ואצ"ל שאין חלוקה בדיקה אפי"י שלא מצאה בו כלום.

ז. כשר ביארנו ז' ימים נקיים צריכין שיהיו רצופין, ולא תהא ראיית דם מפסקת ביניהן, אפילו ראתה בסוף יום ה' סמוך לטקיעת החמה או בין המשמשות שהיא ספק, סותרת כל

המנין והחזרת למנות עד שיהיו לה ז' רצופים נקיים לגברי⁷⁵.

ח. הפולטת ש"ו בתוך ימי הספירה סותרת אותו יום ואינה סופרת⁷⁶, נמצאת מונה בכאן בסירוגין, לפיכך המשמשת מטחה וראתה וצסקה בו ביום אינה מחללת לספור ז' נקיים עד שיעברו עליה ז' עינות שלימות⁷⁷ משעת שימוש, חוששין שמא תפלוט ש"ו ותסתור מכאן ואילך אין לחוש שכבר הסריח ש"ו במציה ואינה מטמאה.

ט. בדי"א בזמן שלא הלכה ברגליה אבל הלכה ברגליה אחר תשמיש יראה לי⁷⁸ שאין חוששין לה, שכל זה שיש לה לפלוט פלטה בהילוכה, ויש שהורו⁷⁹ שאין פולטת ש"ו סותרת כלום אלא לענין הטהרות כדרך טומאה כן ספירתה.

י. האשה סופרת לעצמה⁸⁰ שנאמר⁸¹ וספרה לה לעצמה, ונאמנת לומר טבילתי וטהורה אני⁸², החזקה נדה בשכנותיה כגון שלובשת הבגדים המיוחדים לה לימי נדות אינה נאמנת⁸³, אברה לו טמאה אני וחזרה ואמרה לו סהירה אני אינה נאמנת, ואם נתנה אמטלא לדבריה נאמנת⁸⁴, כיצד תבעה בעלה האחותו או אמו עבה בתורה ואמרה לו טמאה אני, אדו"כ חזרה ואמרה סהורה אני ולא אברתי לך תחלה סמאה אני אלא מפני אחותך אי אמן שמא יראו אותנו נאמנת, וכן כל כיוצא בזה⁸⁵.

יא. הסומא בודקת עצמה ומראה לחברה, אבל החרשות והשוטות צריכות פקחות לבדוק אותן ולקבוע להן וסתות ואח"כ יהיו מתרות לבעליהן⁸⁶.

יב. הוקבע לה וסת הרי היא כשאר הנשים, לא בגבב⁸⁷ לט"ס חוששת לו מל' יום לל'

בעית רמי בר חמא ועיי' תוס' שם, ושם מב' א בעיי' רוב סמואל בר ביסא ובסקינן דרואה הוי וסותרת 66 כרבנן שבת פו ב, 67 עיי' נדה מב' א אי דאולה בברעה בהדי דאולה שתימה, ועיי' סור כוף סי' קצו שהבא את רבנו זבי שהרא"ש פליג עליה, 68 הראב"ד בתשובה והביאו רבנו בחורש"י סב' א וש"י, 69 כתובות זב' א, 70 ויקרא טו, 71 נדה יב' א: קד שתאמר לה סהורה אני, 72 עיי' כתובות שם, קודשין כ' א החזקה נדה בשכנותיה בעלה לוקה (כו), 73 כתובות כב' א, 74 רב"ם אפי"יב פ"ד הי"ב, סו"ל סי' קשה, 75 נדה יג' ב, דפכ"ם ה"ל איסורי פ"ח הכיור, סור ז"י קצו.

57 משנה סח, א, 58 עיי' גמ' ס"א, ורש"י ד"ה והבא ורבנו בחי', 58 ולכתחילה כולחו ס"ל דבעי כשורם כל היום, עיי' סח ב, 59 כ"רא וז' רבנו והרא"ש דאמצע' ב"ש משביעה, ועיי' בעה"ל והשנית הרזיה שחלקו בזה, 60 שם דאבעיי' בודקה בשמיני ובסקינן דחו מליהו בעי', 61 יו א וכשינויא בתרא, 62 דמכ"ס איסורי פ"ד הס"ה סור סי' קצו עיי' נדה יז ב, 63 מהא דאמר ה' א מגוץ שמתושה וכו' עיי' רבנו שם, ועיי' ב"י קצו ס"ב שרבנו לא כ' לעוצק עיי"ש, ועיי' בהר"א א"ת כב', 64 לשון הרמב"ם פ"ד באיסורי הכיור עיי' נדה לו ב, סו ב אחר לכלם שלא תהא טומאה בפסקה ביניהם, 65 נדה לג' ב

מקום כלל הענין כך הוא בראיה ומפני זה והחמירה בה תורה להיות טמאה כל ז' אף בראיה אחת. אבל מכיון שעברו עליה ז' כבר נטהלקי דמיה ומפני זה הקלו בה מן התורה. שאם תראה יום אחד באותן ימי זיבה ותפסוק יום אחד טובלת ומהורה לביהיה. וכן בכל ימי זיבה שהם י"א יום. והיא הנקראת שומרת יום כנגד יום או זבה קטנה. עד שתראה בהם ג' רצופים אבל אם ראתה ג' רצופים מכיון ששקעה כל כך בזמן שהיו דמיה ראויים להסתלק החמירה בה תורה הרבה וקראתה זבה גדולה. ולא הפקיעתה מן הטומאה עד שתמנה ז' נקיים לאחר היום שפסקה ראייתה וטבול. ולא עוד אלא שהטעינה קרבן אחר טבילתה. וימי זיבה הללו שהרין בהם כך. הם מתחילים אחר ז' של גדה. והלכה למשה מסיני שהם נמשכין י"א יום. שכל אותם י"א יום הדין בהם כך הן שראתה אותם הג' ימים בתחלתן הן באמצעיתם הן בסופן. מכיון שכל י"א כלו ימי זיבה וחזרו לה דינים הראשונים שבגדה. מפני שכבר הורו דמיה לאיהנן. וכל ראייה שראתה אחר ז' נקיים לאחר ז' עושה גדה וסופרת ז' ימי גדה.

ונשוב לבאר דין י"א יום אלה. והוא שאם ראתה יום א' מהם שהוא ח' לגדתה הן שראתה בתחלת הלילה חיכה שעבר ז' הן שראתה בסוף היום כיון שפסקה משמרת כל הלילה. ואם לא ראתה כלום משמרת למחר וטובלת לאחר הגין החמה. שהוכה רשעה לטבול. ביום אחרון של טומאתה ואע"פ שעדיין היא בתוך זמן טומאה ובלבד שלא תזקק לביהיה עד הלילה. וזו שכללה משמרת אחר טבילה כל היום ואם לא ראתה מהורה לביהיה כלילה. וכן בכל יום שמי"א יום הללו שהראתה בהם שומרת על דרך זה יום של שחרתה. וכל שחמצא יום סהור כנגד יום טמא טובלת בבוקר וטהורה בערב על הדרך שביארנו. וזמן זה היא נקראת שומרת יום כנגד יום או זבה קטנה. וכן אם אירע שלא הגיע ליום סהור כנגד כ' ימים טמאים ר"ל שראתה ב' ימים רצופים ושמרה הלילה שמחרתה ג' וטבלה נשמרה עד הלילה אף זו טהורה לביהיה. לא נגיעה לכך אלא שראתה ג' ימים רצופים בתוך י"א אלו הן בתחלתן הן באמצען הן בסופן הרי

מכל מקום יש להושיע נפשות נשים שאינן בקיאות. וכן שהדבר נוח להם להיות המנין שזה בכלן ולא תהיה זו מונה ו' וזו ז'. דנו בעצמן כנות זריות מה לנו בעינינו יום אחד ואין בין ז' לז' אלא יום אחד בלבד. לפיכך תקנו בעצמן שכל ראייה שראתה אף שלא בשנין הנקיות יהו חוששות עליו לזיבה. במורה. ואפי' דם טפה מחרדל שהדברים מוכיחים בה שהיא יוצאת ממעין טהור ולא ממעין פתוח והרי עכשיו הוא מתחיל לצאת ואין לחוש שכבר נפתח ושתהא ראייה של יום ג' כדי למנות עליו ז' נקיים. ולענין שפרשנו הוא אומר אפי' דם טפה מחרדל ולא שיהא כזה רבותא למיעוט הראייה שאף מן הדין האשה מיטמאה במחרדל ופחות מיכן. וכן לא נאמרה לענין חמשים. שבחמשים לא החמירו כלל.

נמצא עכשיו שכל ראייה בעולם שהראתה נדרת עצמה בכל יום כנגד לבן. וביום שחפסוק משמרת עד לערב שיכלו לגמרי ימי ראייה או יום ראייה ולבשת בגדי לבן ר"ל חלוק לבן קודם שתכנס בתוהם ז' נקיים. ומנה ז' נקיים. ואם לא לבשה החלוק הלבן עד הבקר מנהג בנות ישראל שיום לבישת החלוק בכלל ימי הטומאה ואינה מתחלת למנות ז' נקיים עד הלילה שיום לבישת החלוק הוא גזון אצל הנשים בימי הפסק לכלול כימי הטומאה למנות ז' נקיים מיום מחרתה ומתוך כך יש מהן שלובשה אותו ביום ההפסק כדי למנות ז' נקיים תכף שנשלמו ימי טומאה ולא יצטרכו להוסיף יום אחר מדעתן. ומעיקר הדין שתהא רשאה לטבול בשביעי אחר הנץ החמה שהרי אם נזות הן כבר כלו ימי טומאה. ואם נזות הן זבה טובלת ביום אחרון של טומאה. אלא גזרו החכמים שלא יהו ערשות כן שמא השמש ביומה וחראה ותסתור. אלא טובלת כלילה שהיא תחילת ח'. ואף ביום ח' אסור מכת הקנה ישנה של טרף בכה. שהרי יש לה מקום אף בזמן הזה שמא תטבול בו' ותבא לידי ספק כרת אם שמא הם

ושלום הרבית שלה רעה. אלא במקום אונס כגון חשש צינה או אימת גנבים ולסטים ההירו לה הואיל ועבר ז'. ואף בלא שום חשש אם עברה וטבלה בו' אינה צריכה להזור ולטבול. אלא תהיה ויהא רשעה וישלטה בעצמה שלא תבואה דגל גאווה ויד כפורה אל הנידה שמא תראה וחסתור ונמצאת בספק כרת. ויש מי שהורה שאין טבילתה טבילה ואל תהוש להבריו ואעפ"י שגדולי המפרשים³⁰ נסכמו בה. וכן יש מי שמשתבש להחמיר בזמן הזה לרואה דם למנות ז' ימי גדה האחריון ז' נקיים³¹. וכל זה שרש גמור מבואר ההפסד לכל מי שבקי במקומות שהוראות אלו יוצאות בשם. אלא שבמקומן יבארו פרטי הדברים יותר. אלא שטובתי לכתוב בה כלל קצר לידע ענין הומרחן מצד שיהו המנהג שנהגו בה היום בכל מקומות ישראל. מפני שחומר זה אעפ"י שבנות ישראל הן הן שהחמירו והששות דחוקות הביאום לכך. קבלה חכמים בדם. וקיימו את דבריהם ועשאה כהלכה פסוקה שאין עליו תשובה. והוא הענין שקראו בכאן הלכה פסוקה.

אין התבואה חייבת מן התורה בכעשר עד שתעשה דגן ר"ל שיתמרה. ושיכנס בבית דרך פני פתח הבית. וכלם למדנו מן המקראות. שיתמרה. שנאמר³² דגן ואין דגן אלא אחר מירוח. ושיכנס בבית. שנאמר³³ בפרחי הקודש מן הבית. ודרך פתח הבית שנאמר³⁴ ואכלו בסעריך. מרחו הכניסו דרך גגה או שהכניסו דרך הפתח ולא נזכר אינו חייב מן התורה במעשר. ומורה מן התורה אין לאדם ואף באכילת קבע. אלא שחכמים גזרו שלא לאכול ממנו אדם אכילת קבע אלא אכילת עראי. ואסור להפריש בכך ר"ל שיעשה כן בכונה שיאכל ממנה עראי בלא מעשר. אבל לענין אכילת בהמה שכל אכילתה חשובה עראי הואיל ואין דין מעשר לבהמה מן החיה אפי' בתבואה שנזרעה או נקחה לאדם. אלא שכל שתהא נקבעת למעשר אסורה אף לבהמה מפני גזל השבת³⁵ או מדין

18

30 הראב"ד בבעלי הנפש ע"ר הטבילה בשם ר' אבא. והוא בשאלמות פגורע שאילתא צ"ל ועיין שם בהשנות הרדה. 31 עיין ברבב"ס ס"א איסורי ביאה ויר"ד שכתב שיש נהגין כן. ושהוא סעוד בידה.

32 דברים יח ד. 33 שם כו יב. 34 שם כו יב. 35 וז"ל הר"א שם. והוא אלא שיש לו שיטה אחרת עיי"ש. ועיין ברבב"ס ס"ג מעשר ה"ב

הרמ"ז ל יעקב סאק סאק סאק סאק סאק

סוגיות שיעורים ממכתא קדושין

על טבילתם דלא לישתמיט שום פוסק לומר שלא יברכו ועל כרחק דמעשה רבה כהאי מנהגא צריך לברך עיי"ש. וכיון דסובר החת"ס דאפילו להיש מפרשים וגם טבילת תוך מלאת הוי מנהג חמור וככל דיני גדה אם כן כל שכן שיש לומר דמנהג שרואות טיפת דם כחדל לכל שיטות הראשונים הנ"ל שהוא לצאת מטעות ספק זיבה דהוי מנהג חמור ונוהג בכל מקום אפילו במקום ביטול פריה ורביה. ומה שדייקנו מלשון רמב"ם שקורא למנהג זה חומרא יתירה אולי אין כוונתו משום קולא דזה המנהג אלא מפני שהזכיר בהלכה ג' שם החומרא שהחמירו חכמים עיי"ש קורא לחומרא שהחמירו הנשים על עצמן חומרא יתירה וכונתו שזו חומרא שניה בסדר החומרות אבל אין להקל בה יותר מחומרא הראשונה.

7 ונעתיק דברי הגמרא אשר הוא מקור הלכה הנ"ל דגרסינן בנדה דף סו ע"א: אמר ר' זירא בנות ישראל התמירו על עצמן שאפילו רואות טפת דם כחדל יושבות עליו שבעה נקיים ע"כ, ופירש"י במגילה דף כח ע"ב וז"ל כד"ה שהחמירו על עצמן דמדאורייתא אין צריכה שבעה נקיים אלא הרואה שלשה ימים רצופים בתוך י"א יום שבין גדה לנדה אבל בתחלת נדתה אפילו ראתה כל שבעה ופסקה לערב טובלת בלילה והן החמירו על עצמן לפי שאין הכל בקיאים כפתח נדתה אימתי הן עומדות בי"א ימים שבין גדה לנדה וכו' עכ"ל, ועיי' תוס' שם, ועיי' ברכות דף לא ע"א דקורא לזה הלכה פסוקה דגרסינן שם: ח"ר אין עומדין להתפלל לא מתוך דין ולא מתוך דבר הלכה אלא מתוך הלכה פסוקה (פירש"י שאינה צריכה עיון שלא יהא מהרהר בה בתפלתו) והיכי דמי הלכה פסוקה אמר אביי כי הא דר' זירא דאמר ר' זירא בנות ישראל התמירו על עצמן שאפילו רואות טיפת דם כחדל יושבת עליה שבעה נקיים ע"כ, ופירש"י שם וז"ל: יושבת עליה ז' נקיים לבד מאותו יום שפוסקת והתורה לא הצריכה ז' נקיים אלא לזבה שנאמר ואם סהרה מזובח ואין זבה אלא הרואה שלשה ימים רצופין בתוך י"א יום שבין גדה לנדה עכ"ל, ועיי' רבינו יונה שם הביא פירוש אחר בזה ודחהו ח"ל: שאפילו רואות טפת דם כחדל וכו' וז"מ שהחומרא היתה מפני שהיתה מראה הדם כעין החדל ואין זה נראה דמה חומרא היתה זו שזה מן הדין הוא דהא בהדיא קי"ל במס' נדה שדם כמראה החדל מטמא והחומרא ג"כ אינה מפני שהיה מועט כחדל שזה אף הוא מן הדין כדתנן (דף מ ע"א) ומטמאה בכל שהוא וכו' עכ"ל. וז"ל הרמב"ם פ' י"א מה' אי"ב ה' ד' ועוד החמירו בנות ישראל על עצמן חומרא יתירה על זה, ונהגו כולם בכל מקום שיש ישראל שכל בת ישראל שרואה דם אפילו לא ראתה אלא טיפה כחדל בלבד ופסק הדם סופרת לה ז' ימים נקיים ואפילו ראתה בעת נדתה וכו' עכ"ל, הרי שרמב"ם קורא למנהג זה חומרא יתירה, וממילא ודאי יש מקום לומר דבמקום מניעת פריה ורביה לא נהגו ולא החמירו בחומרא זו, ואף על גב דאצל בעלי התלמוד היה דינו של ר' זירא הלכה פסוקה וכדפירש"י שאינה צריכה עיון, אצלינו קטני השכל היא סוגיא עמוקה וצריך עיון רב.

ד ומפני שענין זה נוגע הרבה להלכה למעשה חפשתי בספרים ומצאתי בספר גליא מסכת להגאון ר' דוד זלה"ה האב"ד דק"ק גאוהרדאק בשו"ת יו"ד סי' ד' וז"ל: ואמרתי לחקור להמציא איזה גטיות קולא לפתח תקוה לבית ישראל בעסק שאלות כתמים אשר יפול בלב המורה להסתפק במראיתו ובפרט אם השאלה בימי ליבוה וספירות נקיים יש קצת לצדד להקל אם יתקבלו הדבר בעיני החכמים, והוא דעיקר מימרא דר' זירא האמורה (נדה סו ע"א) דאף טיפות דם כחדל צריכה ז' נקיים לא היה מתקנות חכמים אלא בנות ישראל המה החמירו על עצמן חומרא זו מעצמן. ומצאתי לחקור בענייני מילי דרבנן דהרמב"ם בריש הלכות ממרים מאריך שעל דברי חז"ל ותקנותיהם עוברין בלאו ועשה לאו דלא תסור ועשה דתעשית ע"פ הדבר אשר יודוך ע"ש, ובלחם משנה מביא שם שהרמב"ם ספק על זאת אידך יהיו דברי חז"ל חמורים משל תורה ע"ש, ועיין בהקדמות הרמב"ם שמאריך שכל גזירות חז"ל ותקנות ומנהגים שהתקינו החכמים והנביאים בכל דור ודור לעשות סייג לתורה הכל ממה ששמעו ממש רבינו ע"ה מהלכותב ושמרתם את משמרת עשו משמרת למשמרת והעובר עליהם עובר על לית ע"ש, ובגמרא ברכות (יט ע"ב) איתא ג"כ כל מילי דרבנן אסמכוה על לאו דלא תסור, אמנם מצאתי שיש לחלק ולומר דדוקא עסק גזירה או תקנה והסכמה שנעשה בוודא חכמים או נביאים או ב"ד הגדול בירושלים על זה וכיוצא בזה ודאי מחוייבים כל ישראל לקיים עליהם ועל זרעם כנאמר ועשית ע"פ הדבר אשר יודוך ולא תסור וכו' אבל איזה מנהג או חומרא שלא נעשה בוודא חכמים או נביאים או סנהדרין רק שהמון עם החמירו על עצמן בזה או שהנהיגו איזה מנהג טוב אף שאינו רשאים להקל בדבר אחר וכמבואר ריש פ' מקום שנהגו בגמ' דילן זבירושלמי שאסור לשנות מנהג אבותיהם, אולם נראה דהאי עשה ולית דהזכירו הרמב"ם לא שייכי בזה אלא במה שנעשה בוודא חכמים כנ"ל אבל לא על מנהג וחומרא שהחמירו ישראל על עצמן, ולפיכך איתא בשו"ע סי' ס"ה סעיף ח' ובב"י בשם רשב"א ור"ן דיש שלשה דינים בגיד הנשה פנימי וחיצון רשמנו, פנימי אסור מהתורה וחיצון מדבריהם, שמנו ישראל קדושים הם ונהגו בו איסור ע"ש, והנה עשו אף במילי דרבנן שני חילוקי דינים מחיצון ומשמנו דחיצון הוא מדבריהם ושמנו הוא מנהגא, ולכן דוקא על חיצון שייך לאו דלית שנעשה מועד גזירות ותקנות חכמים, אבל שמנו לא שייך בו לאו דלא תסור כי לא נעשה בוודא חכמים רק ישראל החמירו על עצמן

ובחתם סופר הנ"ל דן אם חייבת היולדת לברך על הטבילה שטובלת תוך מלאת דהיינו מ' לזכר ופ' לגובה כיון שאינה אלא ממנהג שנהגו להחמיר שלא לבעול על דם טוהר עיי"ש שפלפל הרבה בזה ולבסוף מסיק דלפי מה דקיי"ל לברך על הלל ועל יו"ט שני של גליות ובפרט על אכילת מרור ועל הדלקת נר ביר"ט שני וביום הכפורים אם כן יש לברך גם הטובלת על דם טוהר דאין לך מעשה רב מזה דאפילו סבירא לן דטבילת ערב יום הכפורים אין מברכין עליה משום דמעשה זוטא היא מכל מקום הך מנהגא לספור ז' נקיים ולברוך ולנהוג כל דיני נדה בודאי מעשה רב הוא ומברכים על הטבילה, ומביא החת"ס כעין ראיה לזה מהא דר' זירא הנ"ל דבנות ישראל החמירו על עצמן שאפילו רואות טיפת דם כחדל יושבת עליו ז' נקיים וכתבו תלמידי רבינו יונה בברכות הנ"ל דיש מפרשים כמראה החדל וס"ל דמראה טהורה היא בודאי ואפ"ה החמירו על עצמן. נמצא לפי ה"ש מפרשים הללו הנהיגו עצמן לספור ז' נקיים על מראה טהורה שהיה ברי להם שהיא טהורה ובלי ספק שברכו

ענין ובכל מקום שיש איזה צד לצדד ולהקל יש להקל כמבואר תוספות ברכות הג"ל.

ואפשר שזהו טעמו של הרמב"ם שכתב בפרק י"א שבכתמים אינו צריך פסיקות טהרה חומר ז' נקיים, ועיין במגיד שהאריך בזה והובא דבריו בב"י סי' ק"צ שחומרות רבי דאיתא (דף סו) בראיות שלשה לחוש לחשש זכות נוהג אף בכתמים וחומרות ר' זירא אינו מחמירין בכתמים, והיינו משום דחומרות ר' זירא לא נעשה אלא מבנות ישראל בעצמן שהחמירו ולא ע"ם גזירות והסכמת חז"ל, ואף בחומרות רבי לפי מה דאיתא בגמרא דתיקן כך לגשים שבשדות אפשר לחלק ולהקל לפי מה דאיתא (ביצה דף ו) בתוס' ד"ה והאידנא לחקוד היכא דגזרו משום שאינו בני תורה איך דייגינן השתא אם יש לנו דין דאינו בני תורה או לא ע"ש, וקצת יש לחקוד לפי האמור ברמב"ם ריש פ' י"א משמע שחכמים גזרו כך ע"ש, וצ"ע שם דהא משמע דתקנות רבי לא הוה אלא היכא שראתה שלשה ימים, ועיין מזה ברא"ש פ' תינוקות סי' ז' ע"ש, א"כ יש לעיין אם כוונתו של רמב"ם על תקנות רבי, ועיי' בש"כ סי' תקפ"ג ס"ק ד' שמבואר שם זמן שיש לחוש לזיבה או שאין לחוש דק משום חומרא עכ"ל הגאון בעל גליא מסכת. ושמתני מאד שכיוונתי לדעתו הגדולה שיש לצדד להקל בזה הענין שהחמירו על עצמן, ומכל שכן לשיטת רמב"ם לפי ביאור הכ"מ הג"ל דבפסח לא נהגו בו איסור כמו כן יש לומר דבמקום מניעת פריה ורביה וחוטרא לידה וכו' וגם שלום בית לא נהגו בחומרת ר' זירא, כל זה אינו אומר למעשה רק להלכה לצדד לסניף להקל מאחר שכיוונתי בעיקר הסברא לדעת הגאון הג"ל, ותודה וברכה להשם יתברך שזיכני לכיין לדעת גדולים והנחני בדרך האמת.

מעצמם. ומצאתי יסוד ושו"ש לסברא זאת בתוס' ברכות (טו ע"א) ד"ה ור' יהודא כו' שהקשו שם למה אינו מוציא קטן שהגיע לחינוך את הגדול במקרא מגילה הא גבי ברכת המזון אמרינן דקטן מוציא את אביו כשלא אכל אלא כוית דהוה רק מדרבנן, ותירצו דשאני ברהמ"ז דכוית דהיא חומרא יתירתא יותר מדאורייתא ובקל נפטרינן הימנה כדאמרינן לקמן והם החמירו על עצמן עד כוית עד כביצה עכ"ל, והוה הדבר אשר ביארנו שיש לחלק בין מקרא מגילה שנעשה בקיבוץ ובוועד חכמים דשייכי בה עשה ול"ת הג"ל ובין כוית וביצה דלא נעשה בוועד מתקנות חכמים אלא ישראל הם החמירו על עצמן וכביאורינו בגיד ושטנו ולפיכך בכוית וביצה קילא ממקרא מגילה וגבי כוית וביצה בקל נפטרינן הימנה אפילו ע"י קטן משא"כ מקרא מגילה אינו יכול לפטור ע"י קטן שהגיע לחינוך, ונקדים עוד מה שמבואר בהקדמות הרמב"ם באריכות דדווקא גזירות ותקנות זמנהגות שנעשה בזמן התלמוד מחוייבין כל ישראל ללכת בהן וכופין לקיים אותן משום שנעשת בוועד חכמי ישראל ביחד רובם או כולם והם ששמעו עיקרי הקבלה דור אחרי דור עד מרע"ה, אבל אחרי התלמוד שנתפזרו ישראל וחכמיהם לקצות רחוקות הרבה ולא נמצאים ביחד לא שייכי תקנה וגזירה מחכמי מדינה זו על חכמי מדינה אחרת ע"ש שהאריך בזה, ומעתה אסורה גא לעיין בענין חומרא דר' זירא אשר מבואר דלא נעשה בתקנות חכמים אלא שבנות ישראל החמירו מעצמן בזה ולא נעשה זאת מתקנות וועד חז"ל, וביותר מבואר שם בסוגיא דחומרא דהאי מנהגא לא נתפשט בכל המקומות אלא דאחמור אחמור והיכא דלא אחמירו לא אחמירו ע"ש, ולפיכך ראוי לומר בפשיטות על ענין חומרא דר' זירא דבקל נפטרינן הימנה היינו בכל

סיימתי בחדש הש"י שמנה ועשרים יום לחודש ניסן, י"ג בעומר החש"ל, לפ"ק ברקלין, נוא"יארק יצ"ו

קנר אגרות יורה דעה משה

להתיר עיי"ש. ומאשין עדיף מספינה של הרמ"א דכוונתו לספינה קטנה שמתנדנדת מצד האשה וכן בעגלה מתנדנדת הרבה פעמים מצד ישיבתם. דמאשין הוא כספינה גדולה שאין הגדוד כלל בשביל הישיבה עיין בנבים פ"ג וא"כ יותר נוטה שבמאשין אף לטיול יש להתיר באופן שלא יגעו זב"ז ע"י הגדוד כגון בהוא לפנים והיא לאחור או איפכא או אף במקום אחד אם רחוקין זמ"ז ועם עוד אנשים ודאי יש להתיר. ובפרט שעצם איסור ישיבה על ספסל אחד הוא חומרא בעלמא עיי"ש בתה"ד.

ידידו

משה פיינשטיין

דהביא הט"ז מהפרישה ומהב"ח שמנתחין חתיכות קטנות בקערה אחת הוא נוטל אחת והיא אחת שאסור אף שהחתיכה שאוכל הוא אינה ממה ששיירה מ"מ אסור מצד שהוא מקערה אחת כזו שהדרך שנותנין שם רק לאחד ומצד חיבתו והתקרבותו שבין איש לאשתו אוכלין שניהם מאחת לכן אסור. ולכן כתב הט"ז דמשמע דכשנותנין בקערה החתיכות הגדולות שאין הדרך לתת זה לפני אחד אלא להרבה שיקחו משם לאכול בכלים האחרים אין בזה איסור והטעם שהוא כמו הפת הגדול וקנקן הגדול. שעיקר הטעם הוא דדבר שהדרך הוא לתת לאחד שייך קרוב דעת וחיבה כשיאכלו שניהם ממנו. (ופלא קצת על הפ"ת סק"ה שהקשה על המשאת בנימין שכתב דאם כל בני הבית אוכלים עמהם מקערה זו ליכא איסור מדינא אך יפה להחמיר. דהא יש לאסור מטעם שיורי מאכל שלה וכשאוכלין מקערה אחת בודאי אוכל משיורי מאכל שלה. דפשוט שהמ"ב איירי באופן שלא שייך איסור שיורי מאכל כהא דחתיכות קטנות שמ"מ אסור מצד דין דקערה אחת שבוה סובר שליכא איסור מדינא כשכל בני הבית אוכלין עמהם בדרך זה אך שמ"מ טוב להחמיר.)

וממילא נראה שבקערה חמאה שהדרך שכל אחד נוטל בכף ובסכין משם חמאה למרח על חתיכת הפת שלו שיש להתיר מדינא ואף שכתב הט"ז בחתיכות הגדולות לשון שמשתמש בכלי אחר בינתים הוא רק התם שאם אין להם כלים אחרים הרי נמצא שיצטרכו להחזירם להקערה להניחם שם כשיצטרכו לחתוך פת או להפסיק באכילתם באיזה דבר ולחזור וליקח משם כדרך רוב אכילות ונמצא שישתמשו שניהם בהקערה והיא גם לאכילתם שזה אסור דהו"ו אוכלים מקערה אחת ומ"ל מה שבתחלה הונח שם שלא לאכילה לכן מצריך הט"ז שיהיה להם כלים אחרים להניח שם. אבל בחמאה שישתיר החמאה על הפת ואין הדרך להניח הפת המרוח בחמאה בקערת החמאה יש להתיר. אבל מ"מ יפה להחמיר בזה משום שנראה קצת במקערה אחת וגם לפעמים אפשר לבא לשיורי מאכל אם לא גזירה ולקחה חמאה הרבה יותר מצורכה והחזירה החמאה שנשארה בהכף ועל הסכין להקערה וישכח ויקח הוא אכ"כ את הנשאר למרח על פתו. אף שמדינא אין לאסור בשביל חשש זה.

ולענין אם מותר לילך עם אשתו נדה במאשין מצד הנדנדוד. הנה איתא ברמ"א סי' קצ"ה סעי' ה' בעגלה או בספינה שמותר לילך מעיד לעיר לצרכיו אבל לטיול לא ילכו והוא מתה"ד שמסתפק לענין טיול דהוי כעין דרך חיבה וכתב כה"ג לא ברירנא

סימן צג

באיסור שהצריכו ז' נקיים לנדה במקום פו"ר

ט' ניסן תשי"י.

מע"כ ידידי הרב הגאון המפורסם מהר"ר חיים אלעזרי שליט"א הגאב"ד דקענסאן, אהי"א.

- הגה ידע ידידי כתר"ה ששאלה זו כבר היא על הפרק יותר משתי שנים וכבר באו אלי יותר מעשרים וגם חותנו דכתר"ה בא אלי זה יותר משנה להתיישב בזה וגם אצל הגרי"א הענקין שליט"א היו שאלות אלו ועדין אנהנו מדחים מלהשיב כי קשה מאד מאד להקל בדבר שהחמירו בו טובא אף שנתחדש עתה בשנים אלו שנוגע זה לכמה אנשים למצות רבה דפו"ר אף שיש לי בזה טעמים להיתר ולכן למעשה אין להתיר ויראה לדחות הדבר לשואלו.
- אך מה שבא כתר"ה בדבר חדש שמשמע שפשיטא לכתר"ה שמצד איסור שלו היה מותר משום דהוא רק איסור דרבנן וכל פלפולו הוא רק אם היא שאינה מצוה על פו"ר רשאה לחטוא באיסור קל כדי שיזכה בעלה במצוה רבת דפו"ר כמו שהתירו לשחרר בשביל פו"ר והתירו לעבור על עשה דהשלמה בשביל קיום חברו במצות פסח ויותר מזה מצינו בב"י באו"ח סוף סימן ש"ו דגם לעבור על איסורי שבת באיסור סקילה כדי להציל בתו משמד שרי לתוס' בלא פשעה וכן פסק שם בש"ע עיי"ש במג"א ובט"ז. לא נראה לע"ד דהא מוכרחין לומר דאין

ג"כ אחר הבדיקה דבקר ואם קשה לפניה לעשות ביום תוכל לעשות בימים האמצעיים גם בלילה מטעם דאבאר.

דהנה טעם שתי הבדיקות שהצריכו ביום הוא בשחרית להוציאה מידי ספק שמא ראתה בלילה שלפניו ובערבית להוציאה מידי ספק שמא ראתה ביום ולמדו זה מהבדיקות לטהרות שהצריכו פעמים בכל יום וכ"כ בספירת ה' נקיים שגם לבעלה הצריכו בדיקה משום דהיא בחזקת טמאה נמי צריכה שתי פעמים כדאיתא בסד"ט סי' קצ"ו ס"ק י"ד. וא"כ הרא"ש שסובר דא"צ אלא בדיקה אחת ביום ולא יליף מבדיקת טהרות אינו מטעם החשש שמא ראתה קודם דע"ז הא אמרו שצריכה שתי פעמים ולא סגי בפעם אחת משום שכן אמרו אלא שסובר דלא משום החשש דראיה קודם הצריכו בדיקה דכיון דהפסיקה בטהרה שוב אין לחשוש לשמא ראתה אבל הוא מדין ספירה שהתורה הקפידה שתהיה בספירה כדכתיב וספרה לה לא סגי במה שעברו ו' ימים בלא בדיקה שהשיבות הוא רק ממה שהחזיקה לפסקה דמיה מקודם ה' ימים אלא צריכה שתהיה החזקה שאינה רואה שוב מימי הספירה דוקא. ועיין בסד"ט ס"ק י"ח שביאר זה בכוננת הרשב"א בהטעם שסגי בבדיקה אחת בכל ה' ימים בין בראשון בין באמצען אבל דוקא בתוך השבעה ולא בשמיני שכתב הרשב"א משום שסגי במה שתספור ו' מוחזקים בטהרה וכר"א ואם בדקה בראשון בלבד אין כאן בדיקת ו' ספורים אלא מדין חזקה טהרה וכשבדקה בשביעי בלבד אין הראשונים ספורים אלא מדין חזקה דכל שהפרישה בטהרה ובסוף ה' טהורה חזקה שכולן יצאו בטהרה וכ"ש כשבדקה באמצע דהו"ל לקודמין כבדקה בסופן ולאחרונים כבדקה בתחלתן. שהקשה עליו בסד"ט דא"כ לא תצטרך כלל בדיקה דהא איתא חזקה ע"י ההפסק טהרה וכתב וע"כ צריך לומר כיון דכתיב וספרה לה גז"כ הוא שיהיו הימים מוחזקין בטהרה ע"י הבדיקה בו' הנקיים עצמן עיי"ש וכן הוא גם להרא"ש שסובר כהרשב"א.

ולכן סובר הרא"ש דזהו גם טעם הבדיקה שבכל יום לכתחלה, שלכתחלה הצריכו מדין ספירה לכל יום כעצמו שתהיה חזקה מצד אותו היום ממש שיהיו ספורים בפנינו כל יום ויום כפ"ע, ולא שיום זה תספור מצד חזקה דיום אחר.

והנה ברחצה ועשתה זילופין במים תליא בזה, דלהמצריכין שתי פעמים ביום שהוא משום החשש דשמא ראתה בלילה הקודם וכיום הקודם שאמרו חכמים שבדיקה זו היא הוכחה על זמן זה הקודם

זה כלל דיהיה רשאי לעבור איסור קל בשביל מצוה רבה דהא חזינן שאסור לעבור איסור שבות להביא הסכין אף באיסור דרבנן לקיום מצוה רבה דמילה וכן אסור להזות לקיים מצוה רבה דפסח וכדאמר רבא עדל הזאה ואיזמל העמידו דבריהם במקום כרת ופשוט שלא דוקא ג' אלו אלא ברוב המקומות כן חזינן ומצורע ובית הפרס בפסחים דף כרת כהא דאונן ומצורע ובית הפרס בפסחים דף צ"ב. ועיין בב"ק דף פ' דאף אמירה לעכ"ם שהתירו במקום ישוב א"י סברי התוס' בחד לישנא שאסור לצורך מצוה אחרת אפילו לצורך מילה ופסק כן בש"ע סי' של"א סעי' ו' ולכן אף מצד איסור שלו אסור לעבור על איסור דרבנן שהצריכו ו' נקיים בשביל פו"ד אף שהיא מצוה רבה אף שהתירו בשביל זה איסור שחרור עכו. והטעם אולי דרק בדבר שגם הדאורייתא הוא קיל מהמצוה רבה מתירין ולא היכא שהדאורייתא הוא חמור גם הדרבנן שהתירו באיסור זה הוא חמור שלא לדחות בשביל המצוה רבה. עכ"פ מטעם שכתב כתר"ה אין להתיר. והטעמים שיש לי לא ברור לעשות מעשה מפני שאנו מדמין ואם נתראה נדבר בזה כי בכתב אינני רוצה לכתוב אותם.

ידרו מקורו,

משה פיינשטיין

פימן צד

בענין אשה שהוצרכה לרפואה לרחוץ ולעשות זילופין בא"מ בימי ספירתה

כ"ב תמוז תשי"ז בעטעלהיים.

מע"כ ידידי הנכבד מאד מו"ה ר' ישראל הכהן ריכטער שליט"א.

הנה בדבר שאלתו באשה שלרפואה צריכה לעשות באותו מקום זילופין במים פושרים לאחר שגמרה ראיית הדם שלה שהוא בהשבעה נקיים אם יתחשבו הימים לנקיים מחמת שמסתפק אולי המים שטפו את הדם אם היה שם וכן ראה בס' דרכי תשובה. הנכון לע"ד דאחר שתבדוק בבקר ביום הראשון וכיום השביעי תעשה הזילופין, ובימים האמצעיים אם אפשר לה בקלות תעשה הזילופין

ואפילו נעשה הניתוח בימים שהיתה טהורה אף שניטל מקום האוסרה ולא נאסרה עוד. בכ"ז אפשר לחשוש לדברי הגב"י תנינא ק"כ, משום פתיחת הקבר לפני או בעת הניתוח ואז נאסרה ושוב לא תחזור לטהרתה טרם שתטבל בזה הפעם כד"ן.

סימן עו

דינים חלוקים בספירת ז"ן

ד טדאי להעתיק בזה דברים של סברה מן הספר מחשבות בעצה"י של הרב ר' יעקב מטוראדו, ד"ל, שהסכימו עליו אדמו"ר מהאריסטופאלי נ"ע בעהמ"ח ספר תבור לטהרה ועוד אדמו"רים ורבנים מפורסמים, ח"ל (עמוד ל"ב), זכית להמציא עצה נכונה למצן דעת אם ספירת גקים של אשה זו הבאה לשאל הם מה"ת או מדרבנן. והיינו שישאל הרב את האשה השואלת שתי שאלות אלו: א) אם היתה טהורה לבעלה קודם ראיתה האחרונה לפחות עשרה ימים וכ"ש יותר (דהיינו מיום שטבלה לבעלה עד ראיתה האחרונה): ב) אם נמשכה בסומאנה האחרונה עד שרחצה ולבשה לבנים פחות מעשרה ימים — ואם תשיב על שתי השאלות הן, ודאי שה' גקים שהיא טהורה עכשיו לחסתה הוא מדרבנן. דכ"ן שהיתה טהורה לבעלה לפני וחסה (ראיתה) עשרה ימים, אי"כ ביחד עם השבעה נקיים שקדמו לטהרתה יהי' ביחד י"ז ימים. ואנן קי"ל במשנה מפורשת בעירובין (י"ח), דאין פתח בטועה יותר מי"ז ימים, שהוא עפ"י פירש"י, משום, שאם לא ראתה י"ז ימים ודאי שהראי' הבאה אחריהן היא פתח גידות (ולא יבנות), ואי"כ הרי הראי' האחרונה שלה הוא פתח גידות, ואמנם אם נמשך ראית דמה מן זכות עשרה ימים הרי שוב היו לה ג' ימים בתוך י"א ימי יבנה, אבל אם נמשך פחות מעשרה ימים הרי לא היו לה מימי הויבה אלא יום אחד או שנים שאינה אלא שומרת יום ולא זבה גדולה כלל מה"ת (אלא תזמרא ר"י ורא'). ובאופן זה נוכל להקל לה בכמה דברים:

א) אם נולד לה ספק ביום ב' או ג' או ד' או ה', או ו' או ז', או ז' מנקיים במראה שראתה אם ירוק (נעל) או אדם, או נוכל להבטח לה מספק כניל דאינה בכל אופן זבה מה"ת. (אמנם אם ראתה ביום א' של הנקיים, שאפשר לחשוש שמא ראתה ב' ימים לפני הנקיים ובראי' זו נשלמו ג' ימים בתוך ימי זבתה, ודאי שצריך להחמיר לה).
ב) באשה שיש לה מכה שחיפש לה החת"ס בסימן קע"ז עצות לבדיקתה. ויש שלב המדרה נוקט, אבל באופן הג"ל יש להקל.

ג) בדין טבילה ביום השביעי שלה, שהארכנו בזה באות א', באופן הזה ודאי יש להקל לה כניל.

ד) בבדיקות בשבעה נקיים שהחמיר בזה החת"ס סימן קע"ח באם לא בדקה רק ביום האמצעי (ע"ן פ"ח קצ"ז ס"ק ז') ובענין המתנת חמשה ימים במצאה כהם אחר ששמה וספרה ד"ג בלי המתנת ה' ימים, שבחת"ס סימן קע"ח ובפ"ת סימן קצ"ז ס"ק ט"ז בכל אלה יש לצרף לסניף להקל אם תשיב האשה וכן על השאלות האמורות ונוכח שז"ג שלה הם מדרבנן י"י.

וע"ן בדעת כהן להגדא"יה קוק וצ"ל סימן פד. אם רופאים אומרים שבשביל פקוח נפשה צריכה להתעבר כשתתיחד עם בעלה לפני י"ב ימים אחרי וסחה, לא ישמש בעלה עמה איזה ימים קודם ווסחה, ואחרי שתראה דם עם ווסחה, תיכף כשתמסוק לראות ביום שני לראיתה או ביום שלישי תתחיל לספור ד"ג ולא נחוש לה לפליטת ש"ז לחכח ה' ימים אחרי ראיתה. (ואני שמעתי מהד"ר המפורסם שמואל פרידמאן עה"ש שהעיד כשם בפנה רופאים מפורסמים במומחיותם בענינים אלה ששעת הכושר להתעבר הוא דוקא ביום י"ב שאחרי הסת').

סימן עו

נתינה וטבילה

בדין ס' קבין ע"י סקלחת — שפריץ (שאוער)

בברכות כ"ב מסקינן: אמר רבא הלכתא בריא המרגיל מ"ס, בריא לאונסו ס' קבין וכן הוא בירושלמי ברכות פ"ג היה וע"י בספר חרדים בפירושו על הירושלמי פ"ג ה"ד דלדעתו לפי הבבלי היה ס' קבין מתקנת עורא. וכן מיכא בהשגות הראב"ד על בעל המאור, עירוש, ובאלפס גופא יש שתי דעות: לאיכא דאמרי בטלחה לתורה ולתפילה ולאיכא דאמרי בטלחה אך לתורה. אבל לתפילה לא בטלחה. ובשם רב האי סגון מביא האלפס: כ"ן דגמרא ליכא

א) בדין כהם יש להביא מה שכתב במחשבות בעצה סימן י"ג והיינו, לשער גריס, אם רוחב הורת מכסה את הכתם בין לארכו יכ"ז ל ר ח ב ו . דבנחות, מ"א, אכרינן וספת הוא ד' בנודל שית בוכרתא, ואי"כ רוחב הורת הוא 2/3 רוחב הנודל הספת הוא ד' בודלים, והיינו 12/3, ושית בחסרתו מגיע לכל זוסרתא 2/3 רוחב אגחל. והנה כשרץ אדמו"ר ק"צ שיער גריס בחמש שעורות והאגודל הוא שבעה שעורות. הוא בקידוב קצת כניל.

חלק ב
הרה"ג ר' יצחק א"צ זצ"ל זצ"ל

אבי

שו"ת יו"ד סי' קכ"ח

בית

ריד

סימן קכח

ב"ה, שלום וברכה כרבייה והמשכה לידידי
מכובדי הרה"ג הגעלה מו"מ בתורה אברך
כמדורשו ה"ה מוהרי"ס שליט"א בירושלים
עיה"ק ת"ו.

בתשובה על שאלתו ידע נא כח"ר כי שקלתי הרכה
במאזני שכלי אם לחו"ד העני' בענין כזה
ובפרט במקום שאין אחריות על בני חו"ל לפסוק הלכות
בארץ ישראל במקום שיש שמה ארזי לבנות גדולי תורה
והוראה אשר קטנם עבה ממחני אך למען כבודו וכבוד בית
אביו אשיב לו מה שנראה לפיע"ד לא בחורת פסק הלכה
רק בדרך מו"מ של הלכה כדרכה של חורה כי קשה מאוד
להקל בענין חמור מאוד אשר גדולי הדורות פחדו ורערו
מלנטות אפילו זיו כל שהוא מההלכה המקובלת בכל הדורות
בכל החומר וחלוי בזה קדושתן של ישראל.

ואנן פסקינן להלכה כדאחקין רבי בש"ס נדה דס"ו
בראמה יום אחד חשב ששה והוא שנים חשב ששה
והן שלשה חשב שבעה נקיים ופירש"י שמא בימי זיבה
עומדת הרי דכשלוש ראיות היא ספק זבה, ולר' זירא התם
בגמרא דאמר דבנות ישראל החמירו על עצמן שאפילו
רואות טפת דם כחדלל יושבות עליה שבעה נקיים ובש"ס
ברכות דל"א איחא דהך דר' זירא היא הלכה פסוקה כדאמר
אביי התם דאין עומדין להתפלל רק מתוך הלכה פסוקה כגון
הך דר' זירא ולכן אפילו לא ראתה רק יום אחד צריכה
שבעה נקיים, וראה במאירי שם שהאריך בדנינים הללו
ומסקנחו לחלק ההשתלשלות הדברים לג' מדריגות: א) נדה
של חורה, ב) נדה של דרבנן, ג) נדה של בנות ישראל ר"ל
שבאו חו"ל והחמירו על של חורה ובאו בנות ישראל
והחמירו על עצמן על של חו"ל, ומסיים המאירי שם במחק
לשונו שהחומרא זו אעפ"י שבנות ישראל הן שהחמירו בזה
וחששות רחוקות הביאום לכך קבלוהו חו"ל מהם וקיימו
דבריהן ועשאוהו כהלכה פסוקה שאין עליה חשונה.

ומש"כ כח"ר בענין צדדי היתר להקל מפני תקנת השבים
באשה בעלת חשונה ובעלה הוא עדיין פורק עול
חורה ומצות וקשה עליה עכשיו להשפיע עליו וקשים
גירושין כידוע וכיון שזה רק נוגע לדרבנן שיש מקום להקל
עד אשר יערה עליו רוח ממרום לשוב בחשונה, הנה מצינו
באמת בגמרא דבאיסור דרבנן אין מציאין אשה מחתת
בעלה, עיין ש"ס גיטין דפ"ד גבי האומר הרי זה גיטך על
מנת שתנשאי לפלוני הרי זה לא תנשא אבל אם נשאת לא
תצא, וכן הוא להלכה הש"ע אה"ע סי' ק"ג סעיף א' דככל
גט שהוא פסול מרבנן לא תנשא ואם נשאת לא תצא
ולכמה פוסקים אפילו בנשאת במוזר לא תצא, אבל לאידך
גיטא מצינו עד כמה החמירו חו"ל והפוסקים כנגון דא
בענין נדה וכן בשבילת נדה אפילו רק בדרבנן כדמצינו גבי
חציצה דמחמירין בדרבנן כיון דמדאורייתא רק יובו ומקפיד
חוצץ וכן גבי ווסתות דרבנן מתמירינן וכן כל כיוצא
בזה מצינו בפוסקים.

ולכאורה יש להעיר דהרי מצינו תקנת חכמים במינקח
שלא הנשא עד אחר כ"ד חדש כדאיחא בש"ס

יבמות דמ"ג ובש"ע אה"ע סי' י"ג ומ"מ מבואר ברמ"א
שם בשם מהר"י מינץ במינקח המופקד לזנות דיש להחיר
לה להינשא מחוץ כ"ד חדש כדי שיהא בעלה משמרה והרי
תקנתא לרשיעי הוא ומכ"ש לתקנת השבים דיש לחפש צדדי
היתר, אך יש לומר דהתם הוא תקנה לרבים שלא יכשלו בה
כמבואר בהדיא במהר"י מינץ כדי להציל רבים ממכשול
אעפ"י שהוא תקנתא לרשיעי, ועכצ"ל כמו שכתבו התוס'
בגיטין דמ"א כד"ה כופין שכתבו שם גבי חציצה שפחה
וחציצה בת חורין דכופין את רבה לשחררה משום דנהגו בה
מנהג הפקר אע"ג שהם פושעים דכיון שהיא מחזרת
אחריהם ומשדלתן לזנות חשיבי כאנוסים יעו"ש בחוס'
אולם לתקנת יחיד עדיין לא מצאחי מקום להקל, ולכן בני"ד
אעפ"י שהאשה לא ראתה בשום פעם יותר מה' ימים ואנן
קיי"ל, דאין האשה נעשית זבה רק בי"א ימים שאחר ימי
נדה ואם לא ראתה ר' או ה' ימים א"כ אחר כך אין שום
ספק זבה עליה וגם קודם ימי ווסתה לא ראתה כלל דם
ועברה עליה י"א ימים נקיים ואם לא ראתה לא קודם ולא
אחר כך א"כ היא רק נדה ולא ספק זבה ומ"מ החמירו
חו"ל, וגדולי רבוחינו בעלי הש"ע לא חפשו שום קולא בזה
והלכה זו נתקדשה בישראל בכל הדורות ונבנה עליה כמה
הלכתא גבירתא נטועים כמסמרות מגדולי הדורות חזו יסוד
קדושת ישראל, לכן קשה מאוד לחפש קולות אפילו בהוראת
שעה רק בחורת עצה לתקנת השבים יש לצדד אבל לא
בחורת פסק כי ירא אנכי שלא אכה ח"ו בנחלתן כי בחורת
הוראה מבואר בש"ס הוריות ד"ג הורו בי"ד לעקור את כל
הגוף אמרו אין נדה מן התורה פטורין הורו לבטל מקצת
ולקיים מקצת הרי אלו חייבין, וברמב"ם בפ"ג מהל' ממרים
הל"ב כתב שזה בכלל הצדוקין והאפיקורסין, ועיין עוד שם
בפ"ג הל"ד מזה ומקורו מש"ס סנהדרין דמ"ו דלצורך שעה
מותר אפילו לעבור על ל"ת, והרמב"ם דימה את זה לרופא
שחוחך ידו או רגלו של חולה כדי שיחיה כולו, ובפכ"ד
מהל' סנהדרין התנה שיהי' כל מעשיו לשם שמים לכן
בכוונה רצויה יש להקל אך צע"ק דהרמב"ם התנה שם
שהוא לצורך רבים, אך ראיתי לכמה פוסקים שצירפו דברי
הרמב"ם הנ"ל גם לצורך יחיד וצ"ע כל זה בחורת עצה ולא
בחורת הוראה, ועיין בעקדה שער כ' שנשאל במקומות
דשכיחי פריצים ורצו הכי"ד להחיר להם זונות פנויות כדי
שלא יכשלו בעון אשת איש והשיב כי חטא גדול שנעשה
שלא ברשות בי"ד כל ישראל נקיים אבל חטא קטן הנעשה
ברשות בי"ד היא חטאת כל הקהל וזה היה עון סדום ופלגש
בבבנה וסיים שם כי מי שלא יקבל זה בדעתו אין לו חלק
ונחלה בחורת ה' יעו"ש.

ומצינו בש"ס שבת ד"ג גבי מעשה בחלמדי אחד ששנה
הרבה וקרא הרבה ושימש חלמדי חכמים הרבה
ומת כחצי ימיו וכי ואמרת לה בתי בימי נדחתך מה הוא
אצלך אמרה לו חס ושלוש אפילו באצבע קטנה לא נגע בי
בימי לבונך מהו אצלך אכל ושחה עמי וישן עמי וכי ברוך
המקום שהרגו שלא נשא פנים לחורה שהרי התורה אמרה

ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב ורש"י פירש ליכוניך כגון זנה שסופרת שכעה נקיים ולכן משפסקה צריכה ללבוש לבנים לבדיקה שמא תראה ותסחור ספירתה וממילא הרי היא נדה מה"ת קודם שתטבול, אולם הר"ת בתוס' שם בד"ה בימי כתב שהיו רגילים לטבול שחי טבילות אחת לסוף שבועה לראייתה שהיא טהורה מן התורה בהך טבילה ואחת בסוף ימי ליבון ולכן היה אותו תלמיד מיקל, וכן כתב ג"כ הרשב"א בחידושו שהאשה כבר טבלה במישלם ימי נדתה כדין תורה ולא הייתה זבה ולכן היקל לעצמו חומרת דר' זירא דאי לא חימא הכי קשה דכיון דלא טבלה הרי היא בטומאתה לעולם, והחלמדי שקרא ושנה לא ידע מזה שעדיין היא טמאה עד שתטבול לכן ע"כ צ"ל שלאחר ימי נדתה כבר טבלה ורק לטהרות ולאחר ימי ספירה טבלה שנית לבעלה זה היה העונש של אוחו החלמדי שעבר על דברי חכמים.

אך למען תקנה השבים יש לעיין בזה וידוע דברי הרמב"ם בשו"ת פאר הדור סי' ק"ל שכתב שם דמפני תקנת השבים מוטב שיאכל הרוטב ולא שומן עצמו ועח לעשות לה' הפרו תורתך עיי"ש במש"כ לענין נטען על השפחה שהתיר לישאנה, ולכן אם יש להאשה הנזכרת סיכויים שתוכל להשפיע על בעלה במשך הזמן לשמור על פחתי נדה או אפשר שיש מקום לצדד להקל וגדולה עכירה לשמה ובלאה"כ אין כדאי עליה להיות חמיד בעכירה לעבור על דברי חכמים עיין בש"ס ברכות ד"ד העובר על דברי חז"ל וכו' ולפי שכל כוונת כת"ר הוא לשם שמים להיות מן המוכים להוציא יקר מזולל יש לקוות שיביא בזה תועלת להכשיר משפחה אחת בישראל ועל בינתו אשען שבדאי בזמן קצר יתנהגו ככל בית ישראל דבלא זה אינו כדאי ד"ל. והלילה וחלילה להקל אפילו במנהג שכבר נהגו בית ישראל. הדוש"ת.

הק' יצחק אייזיק ליעבעט חופ"ק

סימן קכט

ביאור רחב בענין הלואות מבאנקים עבור מוסדות חינוך וישיבות ובאיזה אופן מותר לשלם רבית על אפוחיקאות מבתיים שנלקחו מיהודים אם אינם רוצים לעשות על צד היתר עיסקא

ב"ה, שלום וברכה ברכייה והמשכה לכבוד הרה"ג האברך המופלג ומופלג בתו"י בנש"ק כש"ת מוה"ר נפתלי צבי ווייס שליט"א בן כ"ק האדמו"ר מוהר"י מספינקא שליט"א.

בדבר שאלתו אדות קניית בנין חדש לישיבת הקל יצחק בברוקלין ויש על הבנין אפוחיקי מכבר והמוכר

לקח גם אפוחיקי שניה על שמו והמוכר הוא ישראל שלוח מעות מהבאנק ועשה להבאנק אפוחיקי ושילם להם החלק מן הקרן וגם הרבית, ועתה כאשר הבנין עבר לרשות הישיבה, על הישיבה לשלם להבאנק הסכום ששילם המוכר עד המכירה ישר אל הבאנק והמוכר יוצא לגמרי מהאפוחיקי כי האפוחיקי היא על הבנין ולא על האדם והמוכר לוקח אפוחיקי שניה על שמו כי לא היה להישיבה די מעות לשלם להמוכר, ועכשיו על הישיבה לשלם שתי אפוחיקאות להבאנק ולהמוכר קרן ורבית, מהו הדין בזה כי מוכר הנ"ל אינו דתי ואינו רוצה לעשות על צד היתר עיסקא, זח"ש.

תשובה:

א) הנה לפי המכואר כש"ס כבא מציעא דע"א ישראל שלוח מעות מנכרי ברבית וביקש להחזירם לו מצאו ישראל אחר ואמר לו תנם לי ואני אעלה לך כדרך שאתה מעלה לו אסור, ואם העמידו אצל נכרי מותר, ופירש"י דאף על פי שישראל נותנו לחבירו במצות הנכרי דשלוחו הוא, ופריך בגמרא להלן כיון דאין שליחות לנכרי איהו ניהו דקא שקיל רביתא מיניה, ומוקי בגמרא כגון דאמר ליה הניחם על גבי קרקע והיפטר, ורב פפא מוקי לה כגון שנטל ונתן ביד וכו', ובמסקנא דגמרא אמר רב הונא נהי דאין שליחות לנכרי זכיה מדרכנן איח ליה, והר"ף פוסק כאוקימתא דרב פפא דנכרי נתן לידו אבל בנתן הישראל אסור, ואפילו העמידו אצל הנכרי מאי טעמא דכיון דקיי"ל אין שליחות לנכרי אשתכח דישראל הוא ניהו דשקיל רביתא, והרא"ש כתשונה המובא בכ"ח יו"ד סי' קס"ח ח"ט כתב דאפילו אם כתב הישראל השני שטר על שמו להנכרי אסור ואין היתר אלא אם הישראל הראשון שילם ממנו להנכרי או שהעמידו לפני הנכרי והנכרי אמר לו להניח המעות על גבי קרקע ונסתלק הראשון על ידי שאמר הנכרי הראשון שהוא פטרו מהחוב ואחר כך לקח השני את המעות ורק באופן זה מותר, והרמב"ן והרשב"א כתבו דיש מחירין בהעמידו לפני הנכרי והוא כסתמא לשון הברייתא דאם העמידו לפני הנכרי מותר, עיין בבית יוסף מזה וכש"ע סעי' ג' כתב המחבר דבהעמידו אצל הנכרי דמותר רק כאשר לו הניחם על גבי קרקע וכן עשה או נסתלק הראשון לגמרי ולקחן השני ובוה מותר, וכדכתב הרא"ש כאוקימתא דרב הונא בר מנוח משמיה דרב אחא כריה דרב איקא, ושיטת הרמב"ן והרשב"א דגם כסתם העמידו אצל הנכרי שרי לא הביא המחבר כלל אפילו בלשון יש מי שאומר, וכגמרא איחא הלשון הניחם על גבי קרקע והיפטר, והמחבר לא הביא הלשון והיפטר, והט"ז בסק"ז כתב דרק היכא דהראשון עומד שם עדיין או צריך לומר והיפטר דבלאו הכי יכול להיות שהראשון יחזור ויקתם אבל אם הלך משם ונסתלק או אפילו לא אמר והיפטר שרי, אבל הש"ך שם בסק"ז פסק דדוקא צריך לומר והיפטר דהא קיי"ל בחושן משפט סי' ק"כ דאפילו אמר לו זרוק לי חובי הרי הוא באתריות הלוח עד שאמר ליה והיפטר יעו"ש.

ב) לפי זה כנידון דידן להעביר האפוחיקי של הבאנק משם הישראל הראשון המוכר על שם הישיבה